



Archeologienota

Tielt, Putterijstraat 7

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel
Archeologienota Tielt, Putterijstraat 7. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur
Annelore Vromans

Erkende archeoloog
BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer
BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

DLV – Projectnummer
2019_ZO_102975

Plaats en datum
Gent, 2 juli 2020

Reeks en nummer
BAAC Vlaanderen Rapport 1376
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot
KBR

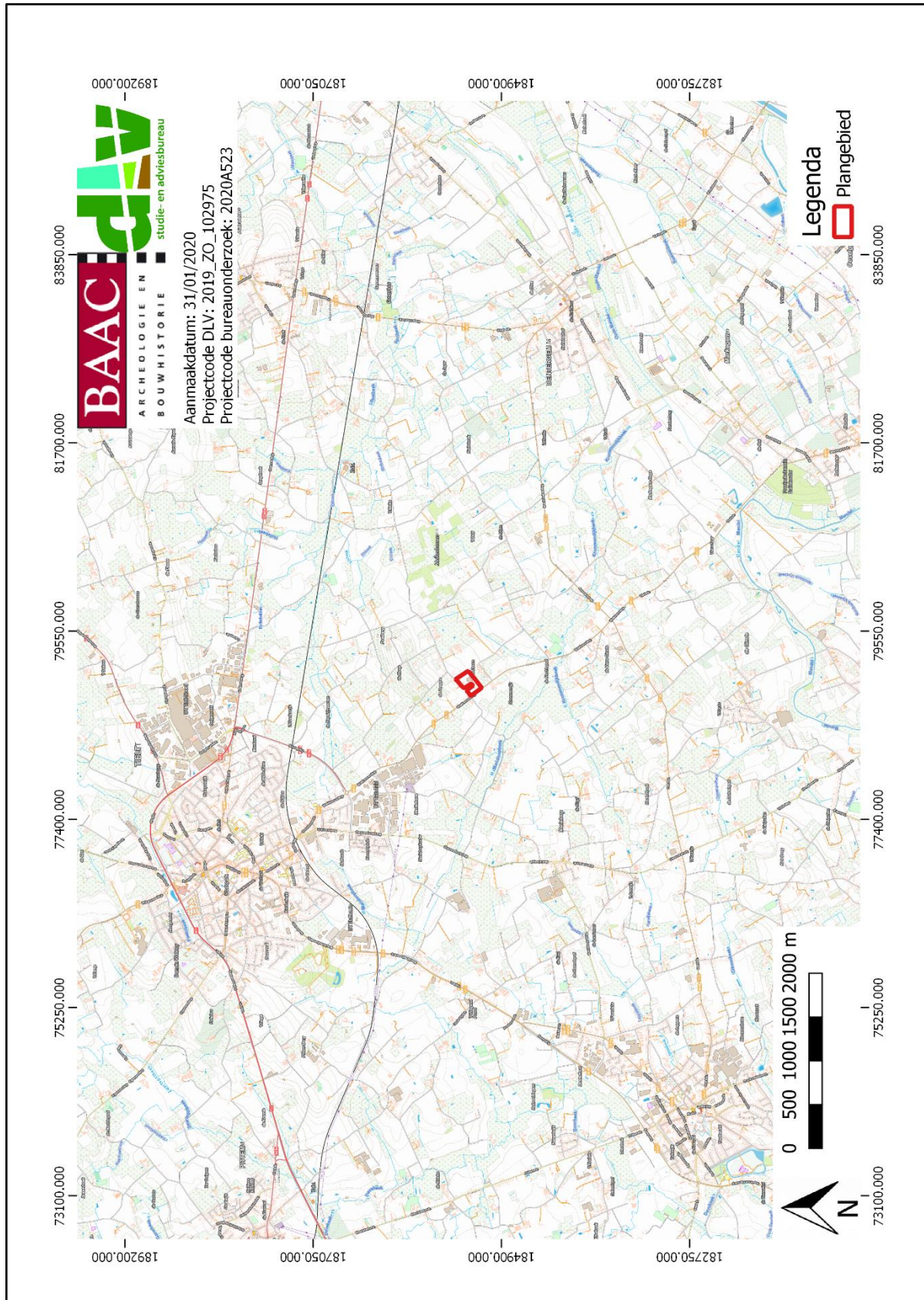
Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Juridisch kader en onderzoektraject	4
1.3	Aanleiding	4
1.4	Huidige situatie en geplande werken	5
1.4.1	Huidige situatie	5
1.4.2	Geplande werken en bodemingrepen	6
1.5	Randvoorwaarden	9
2	Bureauonderzoek	10
2.1	Werkwijze en strategie	10
2.1.1	Onderzoeksdoelstelling	10
2.1.2	Onderzoeksvragen	10
2.1.3	Methoden en technieken.....	10
2.2	Assessment	12
2.2.1	Landschappelijk kader	12
2.2.2	Historisch kader	19
2.2.3	Cartografische bronnen	20
2.2.4	Orthofotografische bronnen	24
2.2.5	Archeologisch kader	27
2.3	Besluit	29
2.3.1	Beantwoorden onderzoeksvragen	29
2.3.2	Archeologische verwachting.....	30
2.3.3	Potentieel op kennisvermeerdering	31
2.3.4	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	31
3	Samenvatting.....	34
4	Lijsten.....	35
4.1	Figurenlijst.....	35
4.2	Plannenlijst.....	35
5	Bibliografie	36

1 Beschrijvend gedeelte

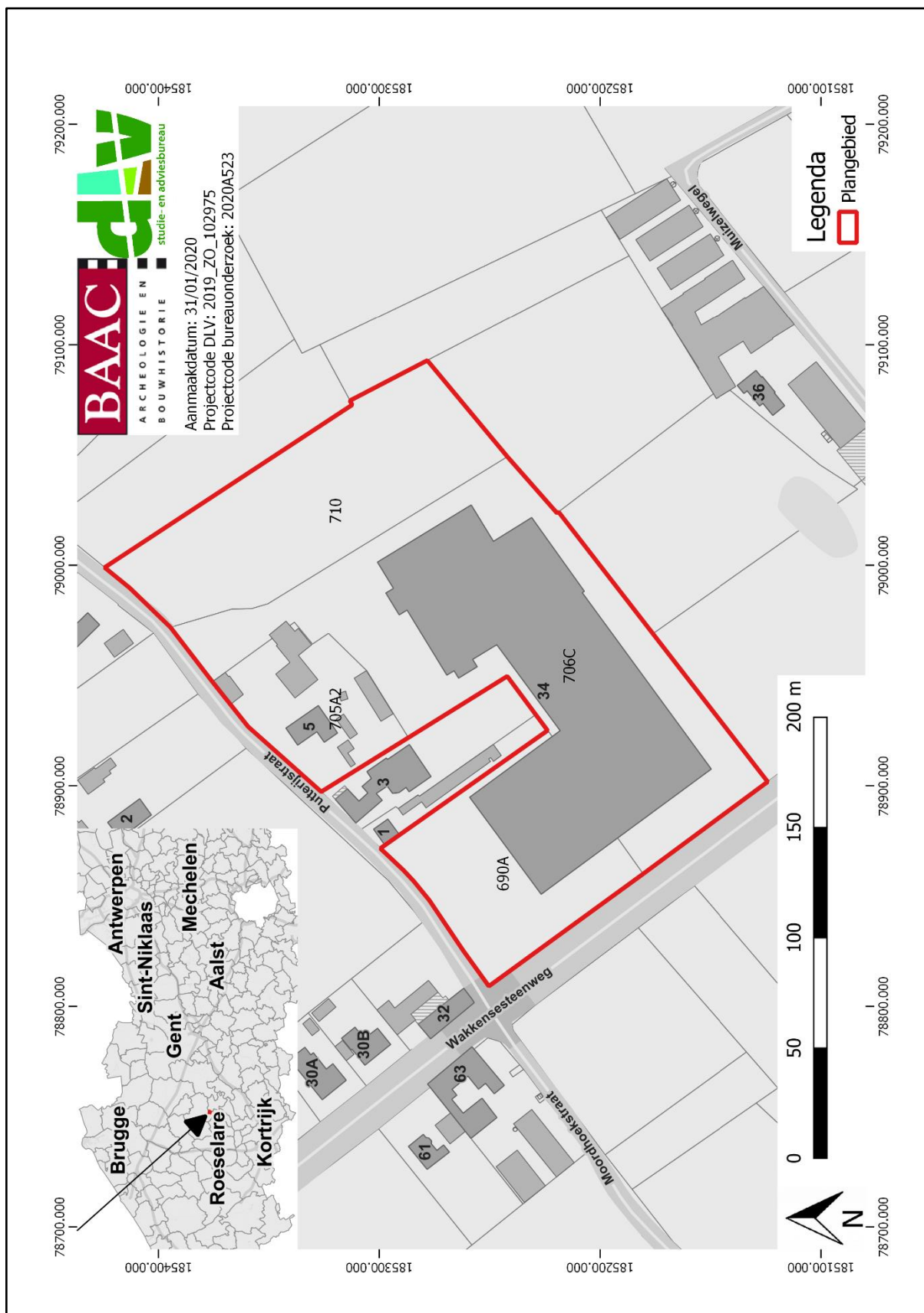
1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Tielt, Putterijstraat 7		
Ligging	Putterijstraat 7, deelgemeente Tielt, gemeente Tielt, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster	Gemeente Tielt, Afdeling 3, Sectie G, Percelen 690A, 705A2, 706C, 710		
Coördinaten	Noord:	x: 78 999	y: 185 424
	Oost:	x: 79 093	y: 185 277
	Zuid:	x: 78 901	y: 185 123
	West:	x: 78 809	y: 185 251
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2020-0329		
Bureauonderzoek	Projectcode	2020A523	
	Erkende archeoloog	Inger Woltinge (erkenningnummer: 2015/00023)	
	Betrokken actoren	Annelore Vromans (auteur)	
	Betrokken derden	Nvt	



Plan 1: Plangebied op topografische kaart¹ (digitaal; 1:10.000; 31.01.2020)

¹ AGIV 2020c



Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)² (digitaal; 1:250; 31.01.2020)

² AGIV 2020a

1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft DLV / BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer de uitbreiding van het bestaande landbouwbedrijf gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van wegenis en een aardappelloods) die qua omvang een directe bedreiging betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 37.868 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van 8.403 m². Het valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).³ Daarnaast

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017.

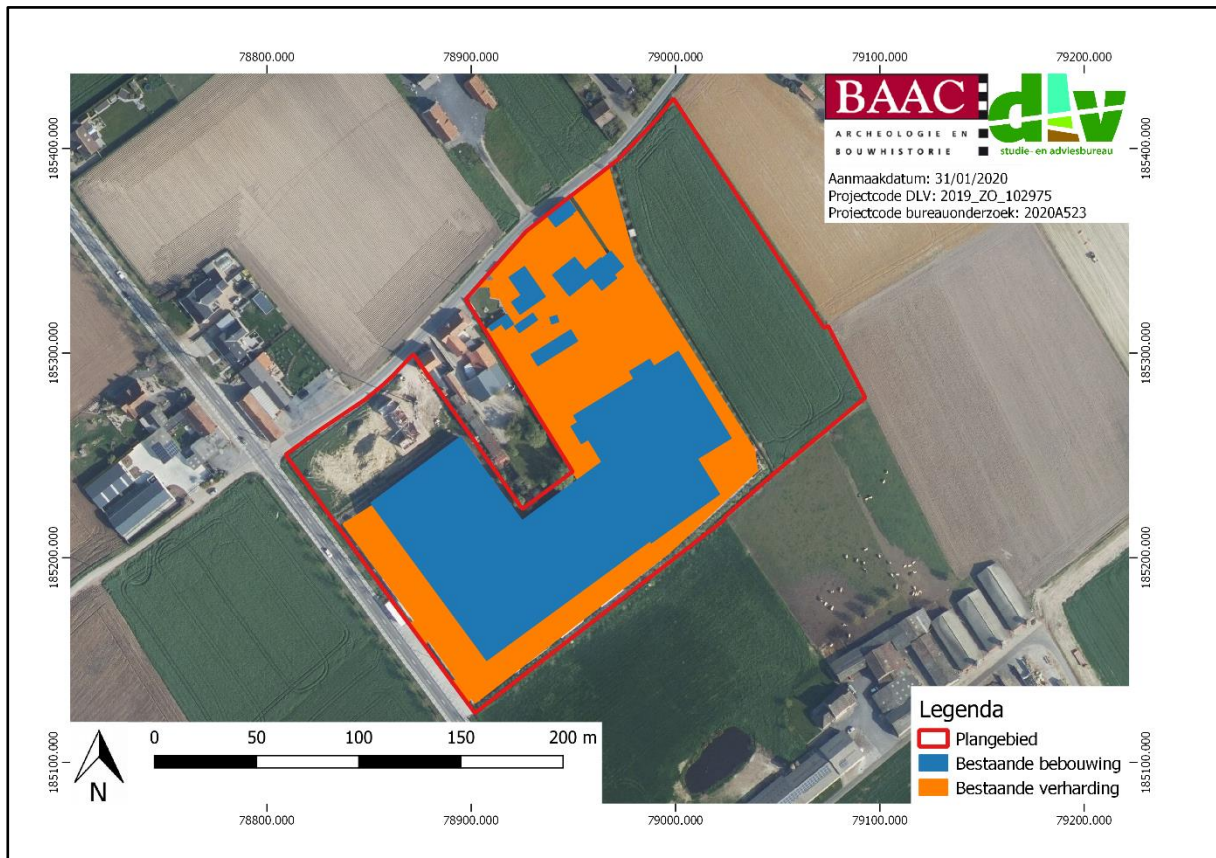
werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermd onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied in agrarisch gebied ligt en de totale oppervlakte van de bodemingreep 5.000m² of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de stedenbouwkundige aanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

Op heden ligt het landbouwbedrijf De Aardappelhoeve op het plangebied, specialist in het telen, bewaren, wassen en verpakken van tafelaardappelen. Voor deze uitbating zijn er een heel aantal aardappelloosden aanwezig, die zich centraal op het terrein bevinden. Aan de straatkant zijn er nog een aantal gebouwen te vinden, waaronder de woning.



Plan 3: Bestaande situatie op orthofoto⁴(digitaal; 1:1; 31.01.2020)

⁴ AGIV 2020b

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

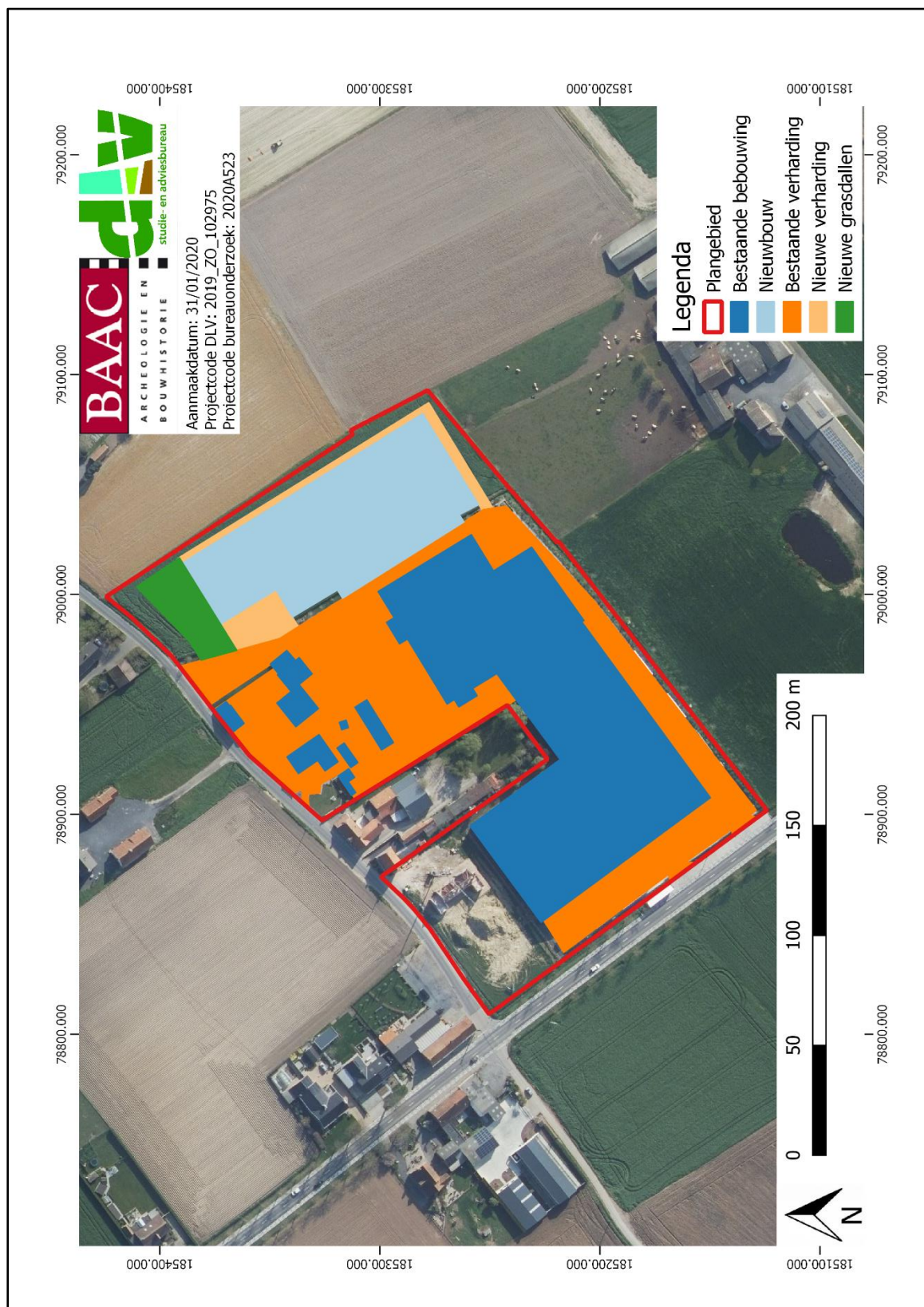
Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de uitbreiding van het bestaande landbouwbedrijf. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. Deze geplande werken hebben samen een oppervlakte van 8.403,76 m². De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

De zone waarop de nieuwbouw komt zal eerst genivelleerd worden tot op een hoogte van 24,15 m + TAW. Hiervoor wordt er op sommige delen opgehoogd, op andere dan weer afgegraven. Dit met een maximale ophoging van 1,65 m en een maximale afgraving van 1,20 m. Er zal geen ophoging plaatsvinden ter hoogte van de nieuw aan te leggen grasdallen in het noorden, die ongeveer 15 cm in de grond zullen reiken.

Daarna komt er een nieuwe aardappelloods met een oppervlakte van 5.524,97 m², met overdekte laadkades (250,03 m²) en nieuwe luifel (652,15 m²). De nieuwbouw zal steunen op 65 betonnen poerfunderingen tot op voldoende draagkrachtige, vorstvrije ondergrond. Er wordt op heden uitgegaan van 80 cm diepte, maar een latere studie zal de definitieve diepte moeten uitwijzen. Centraal doorheen de loods komt een hemelwaterkelder te liggen met een diepte van ca. 3 m onder nieuw maaiveld. Aan de noordzijde, bij de laadkade, wordt er maximaal 1,5 m in de grond gegaan. Deze twee ondergrondse structuren zullen steunen op volle platen.

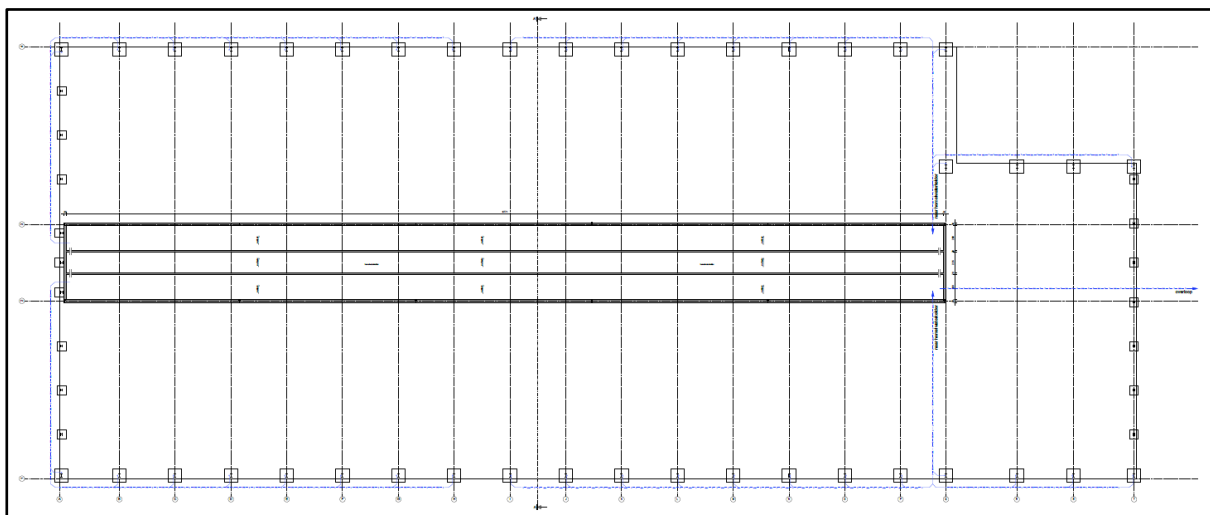
Daarbij komt bijhorende nieuwe betonverharding (521,12 m² + 221,97 m²) waarvan het hemelwater op een natuurlijke wijze langs de verharding in eigen bodem kan infiltreren, nieuwe waterdoorlatende steenslagverharding (402 m²) en waterdoorlatende grasdallen (831,52 m²).



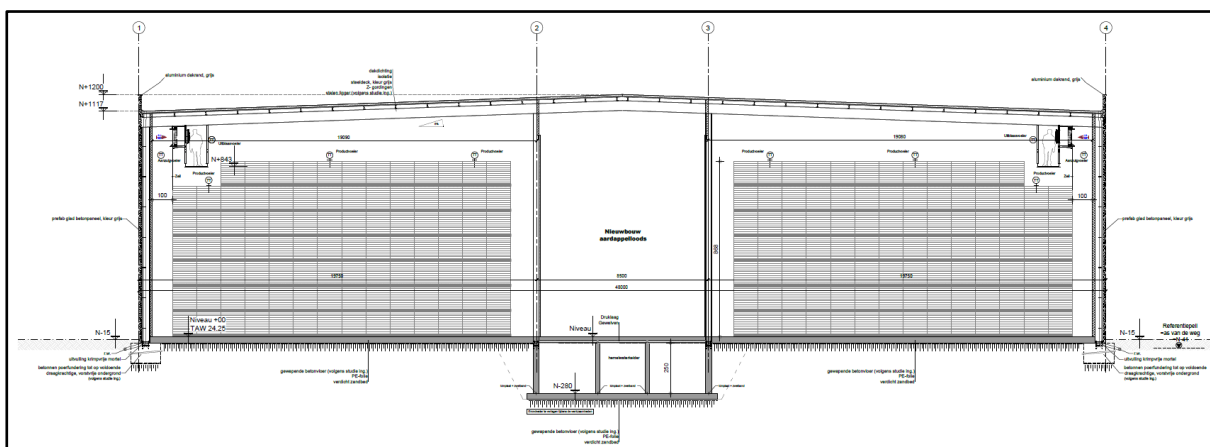
Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁵ op orthofoto⁶(digitaal; 1:1; 31.01.2020)

⁵ Plan opgemaakt door DLV op basis van plannen aangebracht door initiatiefnemer.

⁶ AGIV 2020b



Figuur 1: Funderings- en kelderplan van de nieuwbouw aardappelloods⁷



Figuur 2: Doorsnede van de nieuwbouw aardappelloods⁸

Impactanalyse

De impact vindt plaats op het noordoostelijke deel van het plangebied, op een op vandaag onbebouwd deel. Er wordt eerst genivelleerd tot op een niveau van 24,15 m + TAW ter hoogte van de plaats waar de nieuwbouwen komen staan. Dit houdt in dat er zal moeten afgegraven en opgehoogd worden. Om op te hogen wordt eerst de teelaarde verwijderd, waarna er nieuw sediment wordt aangevoerd. Het huidige maaiveld waar deze nivellering zal plaatsvinden is tussen 22,60 m + TAW in het zuiden en 24,2 m + TAW in het noorden te vinden (zie infra). Er zal dus grotendeels opgehoogd worden.

De kelder onder de nieuwbouw, die 3 m onder nieuw maaiveldniveau zal komen, zal echter wel dieper gaan dan de voorgestelde nivellering en dus de ondergrond in grote mate schaden. De nieuwe betonverharding is 30 cm diep en zal grotendeels in de nieuwe ophogingslaag liggen. De grasdallen zullen slechts 15 cm in de grond dringen en bijgevolg weinig impact veroorzaken.

Samenvattend kan een grote impact aangetoond worden op de plaats van de geplande werken, behalve op de plaats van de grasdallen.

⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁸ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

1.5 Randvoorwaarden

Vanwege het feit dat er onzekerheid is over het verkrijgen van de omgevingsvergunning, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat de ingreep in de bodem zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na het verkrijgen van de omgevingsvergunning uitgevoerd dient te worden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat is de graad van gaafheid van het natuurlijk gevormde bodemprofiel van het projectgebied?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?
- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Indien er geen archeologisch potentieel van het terrein is, kan de bureaustudie hier een verklaring voor geven?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van de bodemlagen?
- Wat is de impact van de geplande werken op deze archeologische waarden?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Villaretkaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart
- Orthofoto's 20ste en 21ste eeuw

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

2.2 Assessment

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

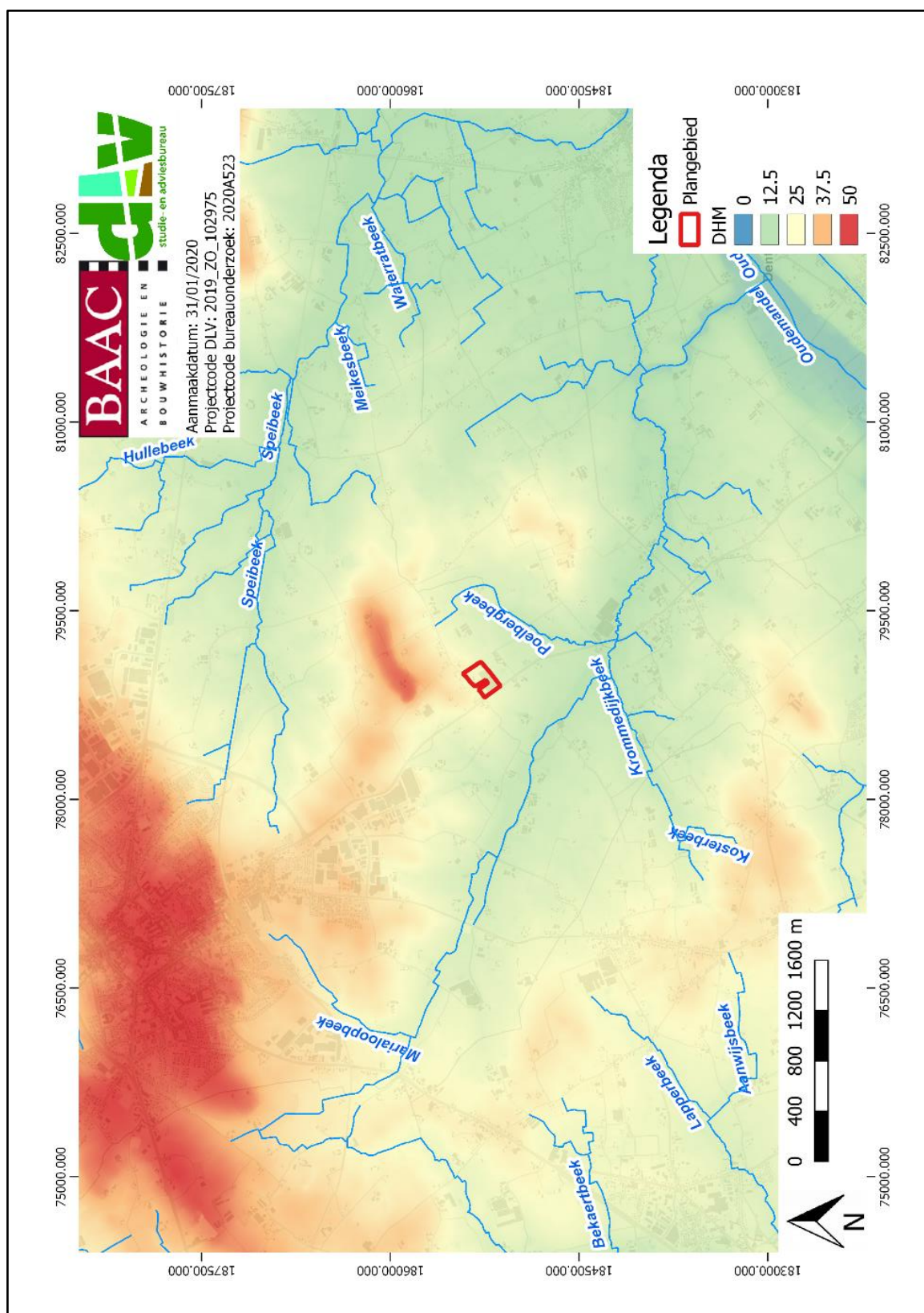
2.2.1 Landschappelijk kader

Hieronder volgt een overzicht van het grondgebruik en de aardkundige, hydrografische en fysisch-geografische gegevens van het plangebied.

Topografische situering

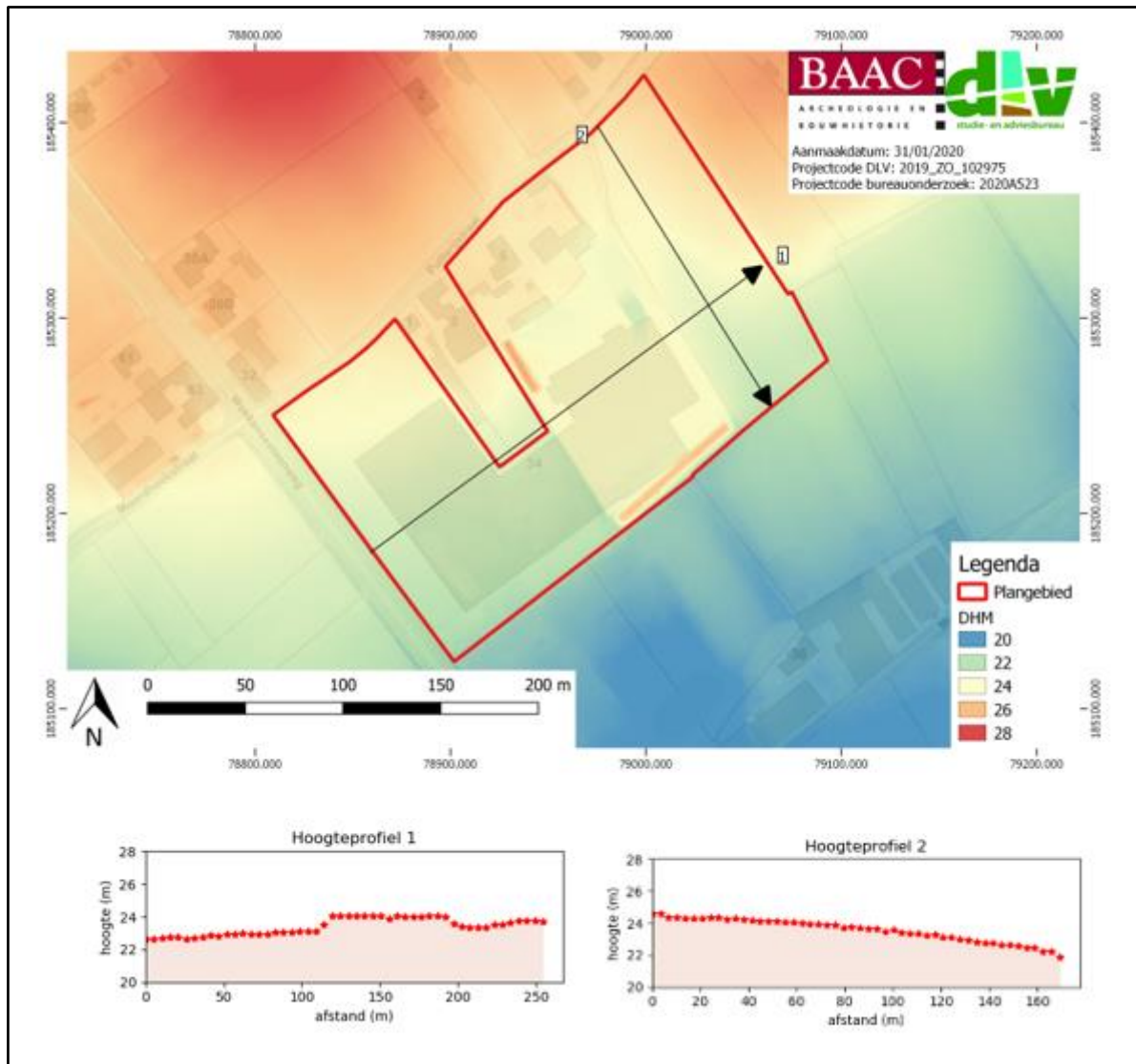
De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1 en Plan 2. Het plangebied is gelegen aan de Putterijstraat te Tielt, in de provincie West-Vlaanderen. Tielt is ongeveer het middelpunt van de driehoek gevormd door Brugge (28,5 km), Kortrijk (25 km) en de Oost-Vlaamse provinciehoofdstad Gent (33 km). De gemeente grenst ten noorden aan Wingene en Schuiferskapelle (Tielt), ten noordoosten aan Ruiselede, ten oosten aan Kanegem (Tielt) en Aarsele (Tielt), ten zuiden aan Dentergem, Oostrozebeke en Meulebeke en ten westen aan Pittem en Egem (Pittem).

De omgeving van het plangebied bevindt zich ten zuiden van een oost-west verlopende cuestasrug. Daarnaast ligt het net ten zuiden van het erfgoedlandschap van de restheuvel de Poelberg, die op het DHM te zien is als een kleinere verhoging ten noordoosten van het plangebied. Volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) ligt het plangebied tussen 21,8 en 24,5 m + TAW. Aan de straatzijde in het noordoosten en quasi het volledige centrale deel hebben geen natuurlijk reliëf meer door de aanwezigheid van bebouwing. De niet bebouwde delen lijken nog aan te sluiten bij het natuurlijke reliëf. Van zuid naar noord helt het terrein geleidelijk.



Plan 5: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)⁹, met aanduiding van de waterwegen (1:1; digitaal; 31.01.2020)

⁹ AGIV 2020a



Plan 6: Plangebied en hoogteprofielen op het DHM¹⁰ (1:1; digitaal; 31.01.2020)

Landschappelijke en hydrografische situering

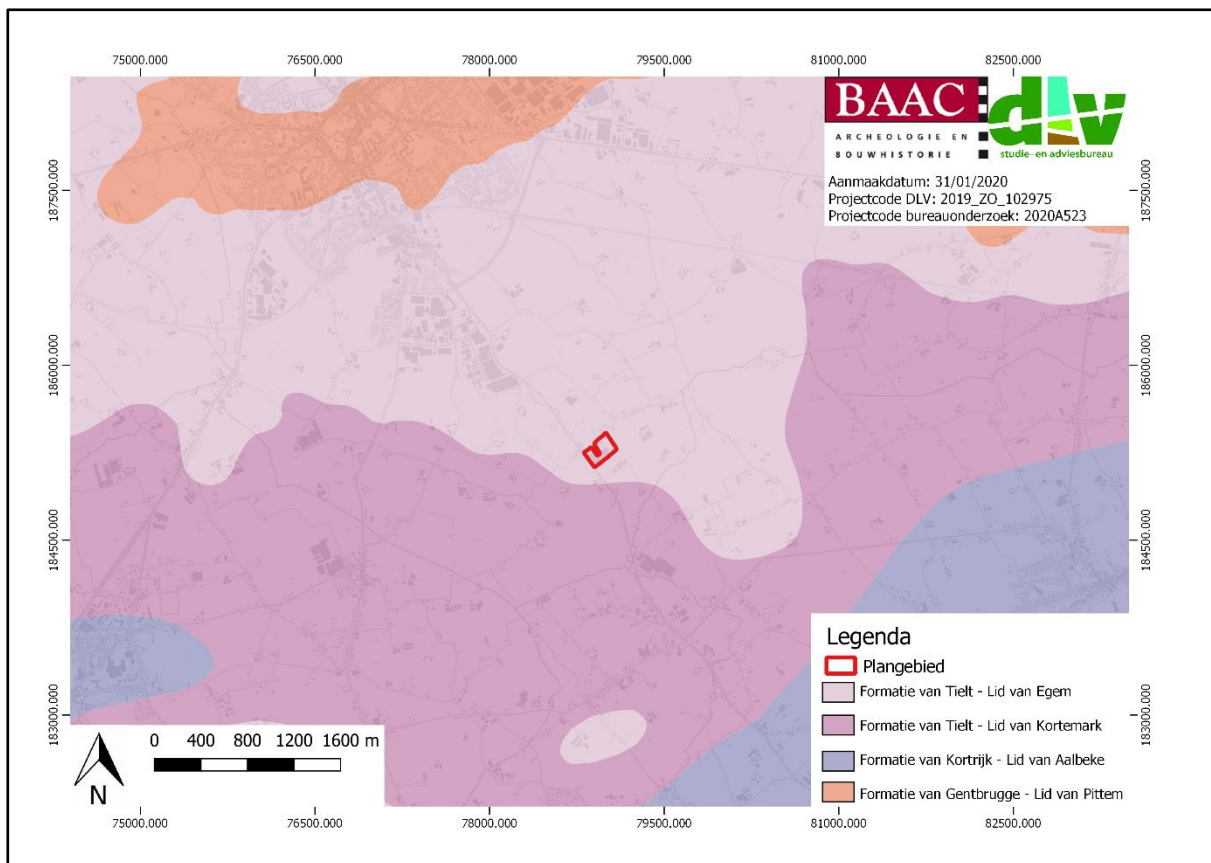
In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in het interfluvium Kustvlakte/Leievallei.¹¹ De 50 m hoge oost-west gerichte cuestasrug die zich grillig uitstrekt van Vinkt over Aarsele naar Tielt - Pittem - Koolskamp en verder westwaarts tot Hooglede vormt de overgang tussen de platte opvallingsvlakte van de Vlaamse vallei en het licht golvend erosiereliëf van Midden-Vlaanderen. Ten zuiden van de kam zijn er steilere hellingen, met nog meer zuidwaarts aansluitend zwak golvend gebied dat zich uitstrekt naar de Mandelvallei en de Oude Mandelbeekvallei (fossiele rivierloop van de Leie), en waar zich de Poelberg bevindt, een 45 m hoge geïsoleerde restheuvel van het plateau. Net ten zuiden daarvan ligt het plangebied. Tevens zijn er nog enkele minder geprononceerde kouterruggen in de omgeving te zien.

¹⁰ AGIV 2017b

¹¹ DE MOOR & MOSTAERT 1993

Paleogeen en neogeen (tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Tielt, meer bepaald het Lid van Egem. Dit bestaat uit glauconiet- en glimmerhoudend grijsgroen zeer fijn zand, met kleilagen en zandsteenbanken.



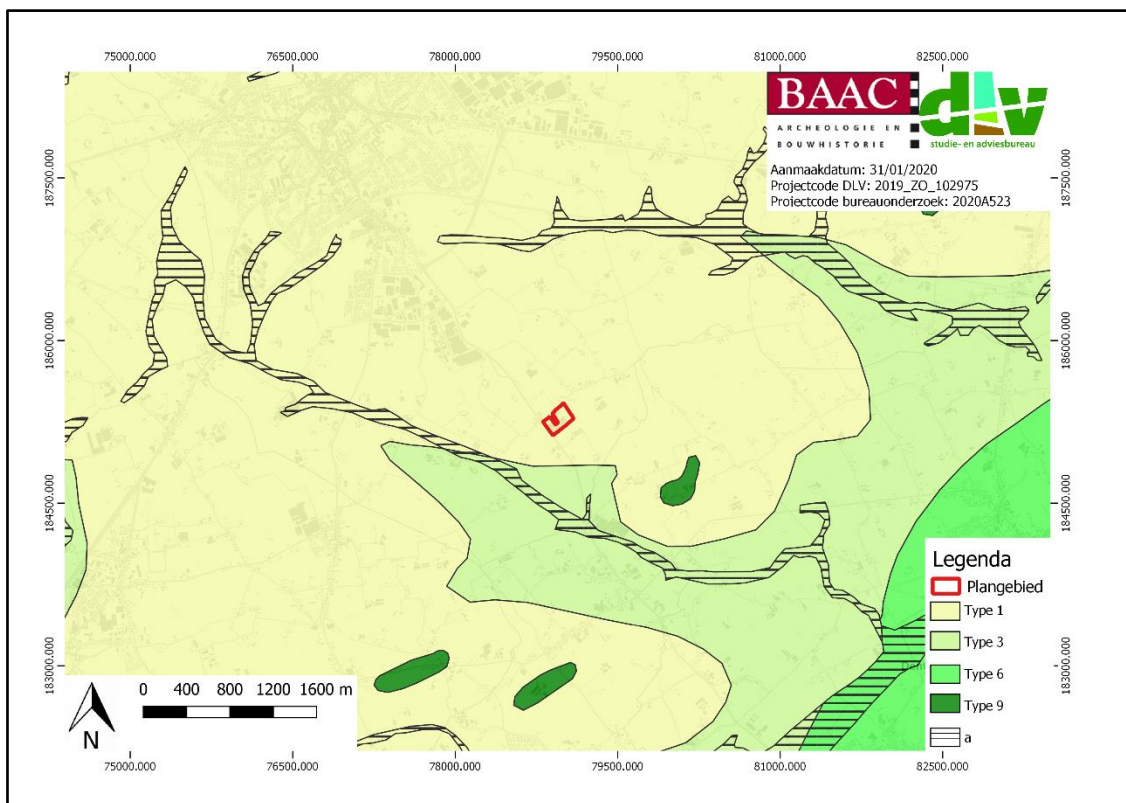
Plan 7: Plangebied op de tertiairgeologische kaart¹² (1:50.000; digitaal; 31.01.2020)

¹² DOV VLAANDEREN 2020a

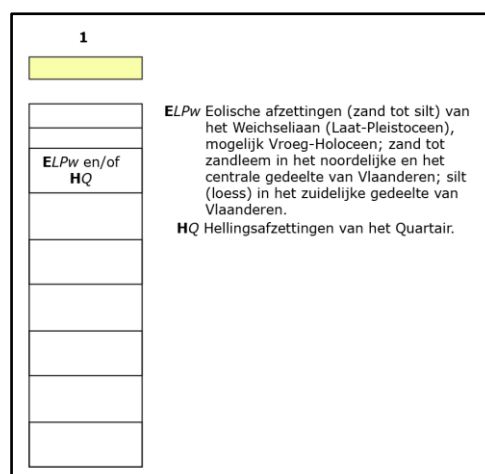
Quartair

- Quartairgeologische kaart 1:200.000

Op de quartairgeologische kaart is het plangebied gekarteerd als Type 1. Daarbij komen hellingsafzettingen van het quartair (**HQ**) en/of eolische afzettingen (zand tot silt) van het weichseliaan (laat-pleistoceen), mogelijk vroeg-holoceen (**ELPw**) voor.



Plan 8: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:200.000¹³ (1:200.000; digitaal; 31.01.2020)



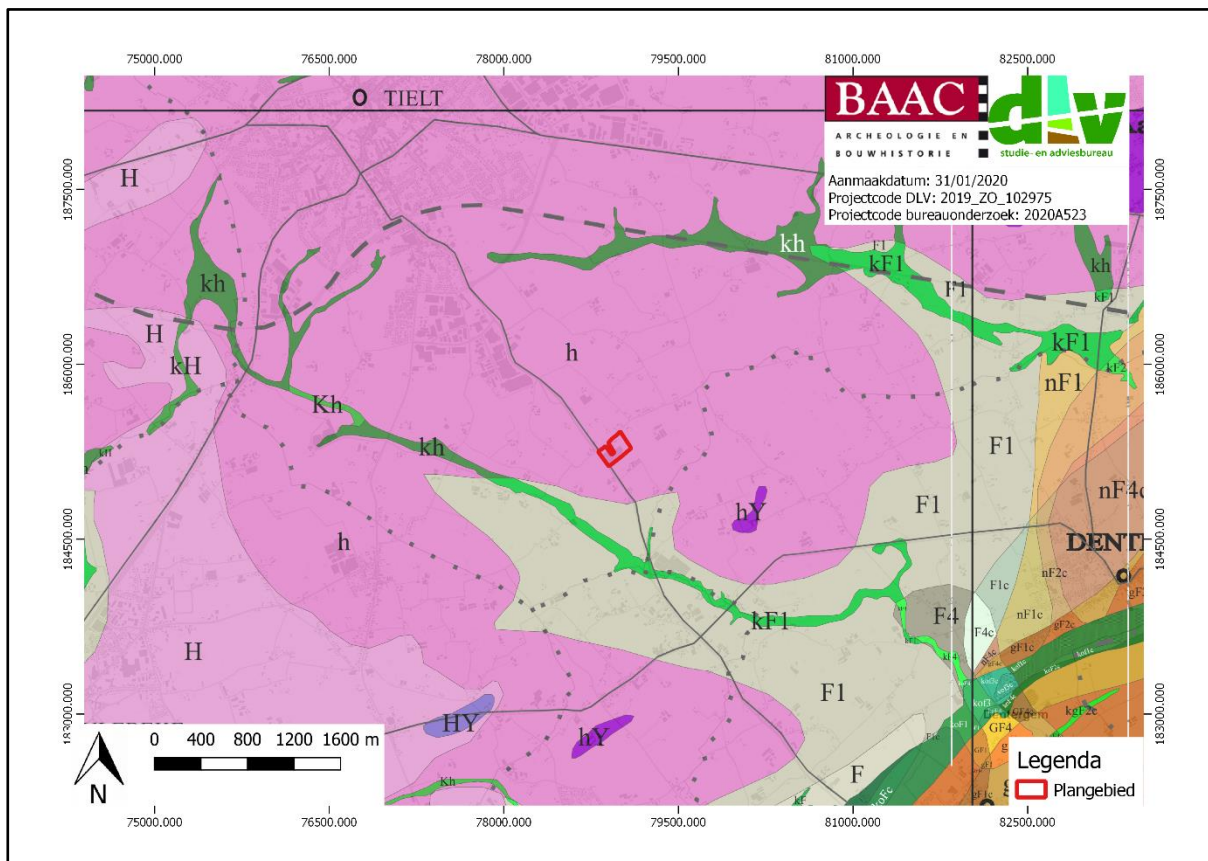
Figuur 3: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:200.000 betreffende het plangebied¹⁴

¹³ DOV VLAANDEREN 2020b

¹⁴ DOV VLAANDEREN 2020b

- Quartairgeologische kaart 1:50.000

Op de quartairgeologische kaart is het plangebied gekarteerd als type h. Dit bestaat uit diachrone lemig-kleiige hellingssedimenten op een tertiair substraat. Het zijn dunne quartaire afzettingen die door afspoeling of door massabewegingen onder normale of periglaciaire omstandigheden langs zwakke hellingen verplaatst zijn of nog in verplaatsing zijn. De lithologie van deze sedimenten is meestal nauw verwant met het substraat.



Plan 9: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000¹⁵ (1:50.000, digitaal; 31.01.2020)

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied grotendeels gekarteerd als Pcc, met OB in het zuidwesten en een strook Pdc in het oosten.

- OB = bebouwde zones
- Pcc = Matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont

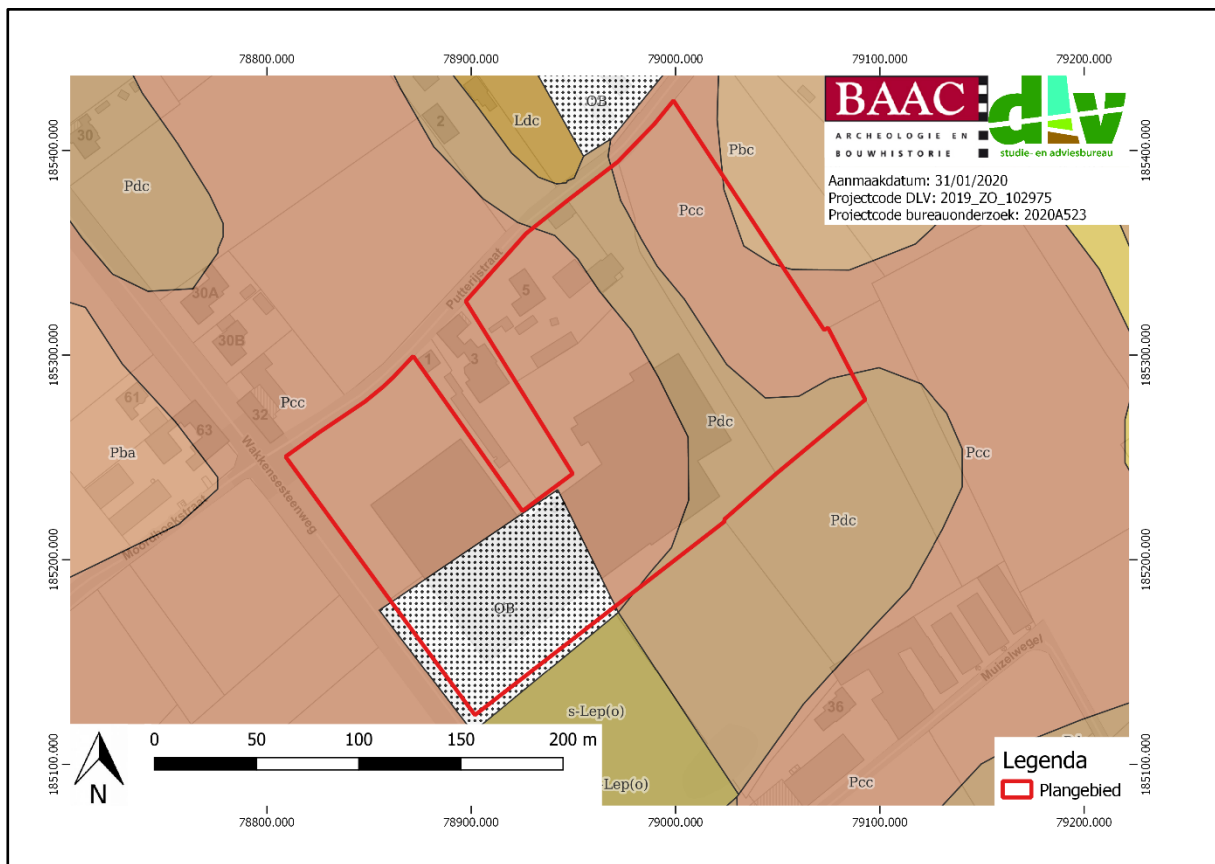
De bouwvoor is grijsbruin, 25-30 cm dik en goed humeus. Bij de gedegradeerde eenheden met verbrokkelde textuur B, werd bij de in cultuurname een deel van de uitlogingshorizont met de bouwvoor vermengd tot een homogeen goed humeuze Ap, waaronder een bruingele overgangshorizont, 20-30 cm dik, voorkomt. De verbrokkelde textuur B situeert zich tussen 50 en 80 cm. Bij het complex PcC vindt men naast profielen met verbrokkelde textuur B en ijzerconcreties (Prepodzolen . . c(h)) ook individuele waarnemingen van gronden met humus en/of ijzer B horizont (. . f), soms Postpodzolen (. . h). Veel Pcc gronden zijn beïnvloed door de tertiaire onderliggende formaties welke op wisselende diepte een gevarieerd substraat

¹⁵ DOV VLAANDEREN 2017c

vormen. Zoals alle matig droge licht zandleemgronden zijn deze bodems gemakkelijk te bewerken en weinig beperkt. De waterhuishouding is gunstig maar de bodems met klei of klei-zand substraat kunnen een lichte wateroverlast vertonen in de winter. De gronden zijn geschikt voor alle akkerlandteelten en voor weiland. Ze zijn zeer geschikt voor extensieve tuinbouw en fruitteelt.

- Pdc = Matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont

Bij deze matig natte (soms matig droge) bodems op licht zandleem is de humeuze bovengrond homogeen en goed ontwikkeld grijsbruin en gemiddeld 30 cm dik. De verbrokkelde textuur B is zwak ontwikkeld en begint op 40-60 cm. De Pdc gronden zijn geschikt voor alle akker-teelten en goed voor weide. Ze zijn ietswat te koud in het voorjaar voor tuinbouw en daarom alleen te gebruiken voor late groenten (boontjes). De bodems komen vooral voor in depressiegebieden van het licht zandleemgebied.



Plan 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen¹⁶ (1:1; digitaal; 31.01.2020)

¹⁶ DOV VLAANDEREN 2017a

2.2.2 Historisch kader

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Tielt. De ligging van Tielt op de cuestarug heeft in belangrijke mate de occupatiegeschiedenis bepaald. Het gebied rond het plateau van Tielt bleef tot de 8ste eeuw grotendeels bebost. Er waren ook veel bronnen, poelen en beken. Dit natuurbos bleek in het mesolithicum en het neolithicum reeds een gunstige omgeving voor jagers en voedselverzamelaars.¹⁷ Meso- en neolithische vuursteenartefacten wijzen op prehistorische bewoning in dit hoger gelegen gebied, onder andere ter hoogte van Keidam en in de nabijheid van de bron van de Poekebeek, ook 'Kale' genoemd.¹⁸

Recente archeologische vondsten uit 2005, waaronder een fragment van een *mortarium* in de ondergrond van het marktplein, en scherven van aardewerk in een opvullingslaag bij de halletoren, wijzen op de mogelijke bewoning van de Tieltse heuvelkam in de Romeinse periode. Dit zou de hypothese kunnen staven dat het tracé van het Romeins *diverticulum* of Romeinse verbindingsweg, van Blicquy tot Oudenburg, vanaf de Leie via de Tieltse hoogte naar de kust liep. In dat geval zou Tielt afgeleid kunnen zijn van het Latijnse *tilia* (betekent linde), *tiletum* (betekent bos van lindebomen) of *tegula* (betekent dakpan).¹⁹

Een andere hypothese is dat de eerste bewoningskern van Frankische oorsprong is, te dateren tussen de 7de en het begin van de 9de eeuw, met een vermoedelijke locatie tussen de huidige Markt en de Poekebeek. Zeker tot de 8ste eeuw blijft het gebied rond het Plateau van Tielt in hoofdzaak bedekt door natuurbos. Vanaf de laat-Karolingische periode ontwikkelt zich vermoedelijk het open cultuurlandschap gekenmerkt door kouters, open akkerlandcomplexen en losse bewoningskernen. Eén van deze kouters is de Rikegemkouter, nabij de Poekebeek, dat in de 9de eeuw in het bezit was van de abdij van Elnone. De periodiek overstroomde beekvalleien kennen een langdurig afwisselend bodemgebruik met meersen en beekdalbossen met onder andere hooilandcultuur. Daarbuiten blijven enkele natuurbosrestanten tot in de late 19de eeuw standhouden. In deze periode ontwikkelt zich de '*pagus Mempiscus*', of de Vlaamse gouw, waartoe de streek behoort. Dit gaat gepaard met het afdwingen van de 'tiendheffing' door het Karolingisch bestuursapparaat, om onder meer de parochiekerkjes te laten functioneren. De huidige Sint-Pieterskerk, de hoofdkerk, stamt vermoedelijk uit de 9de of 10de eeuw. Deze is gegroeid uit een Romaanse veldstenen kruiskerk.²⁰

De stad wordt in de loop van de 12de en 13de eeuw vermeld als 'Tileth', 'Thelt', 'Thield', 'Tielt' en 'Thielt'. In 1172 werd het stadsrecht bekrachtigd door Filips van de Elzas, die de stad ook de vergunning voor een stadsomwalling schonk. Over het bestaan van stadsmuren en een omgrachting is vooralsnog weinig bekend. Tegen het einde van de 12de eeuw nam de bevolking van Tielt toe. Er wordt vanaf dan een onderscheid gemaakt tussen Tielt-binnen en Tielt-buiten. Rond 1242 wordt door Willem Van Bethune een kapel op het Stokt gebouwd, de zogenaamde Kapelle-ter-Meersch. Tijdens de 13de eeuw worden ook de stadsinkomsten van een windmolen op het Stokt vermeld. Tegenwoordig verwijst de Stoktmolenstraat, iets ten noorden van het plangebied gelegen, nog naar de locatie van dergelijke molen.²¹

De lakennijverheid was in Tielt de voornaamste economische activiteit. Pas in 1359 werd het recht van de Tieltenaren om wollen laken te weven bevestigd door graaf Lodewijk van Nevers. Deze activiteit was echter al veel langer ingeburgerd. Uit de jaarproductiecijfers kon men afleiden dat de productie eerder voor de lokale markt bedoeld was. Verschillende conflicten in de regio zorgden echter voor een economische recessie vanaf het eind van de 14de eeuw. Ondanks verschillende pogingen om de lakennijverheid nieuw leven in te blazen, stapte men uiteindelijk over op vlasteel en linnenweverij.

¹⁷ CLOET 2009,25

¹⁸ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2020

¹⁹ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2020

²⁰ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2020

²¹ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2020

Tielt werd het bevoorradingscentrum voor linnen in het Mandelgebied en ontwikkelde één van de belangrijkste vlas- en garenmarkten in de streek. Op het einde van de 14de eeuw zag Tielt er volgens het register van de verbeurdverklaring nog erg landelijk uit. Een groot aantal hofsteden lag verspreid rond een klein aantal straten. De oudste attestaties van enkele van deze straten dateren ook uit het einde van de 14de eeuw. Zo werd de Hulst in 1393 vermeld.

In 1469 telde Tielt volgens historische bronnen 313 haarden. Dit wijst op een inwonerstal van ongeveer 1.500 bewoners. De onversterkte stad moest tijdens de 15de eeuw verschillende malen afrekenen met plundertochten en vernielingen. Tijdens de 16de eeuw nam het bevolkingsaantal dankzij een groei in de stadseconomie toe. Tielt was het marktcentrum voor regionale linnennijverheid. Verschillende bouwwerken werden vernieuwd of opgetrokken. Enkele straten werden vernieuwd. Er werd een nieuwe blekerij gebouwd op de Stoktheide. Dit was zowaar Tielts eerste industriezone. Sinds het begin van de 15de eeuw bevonden zich er ook al vier molens en vier steenovens. Tijdens de tachtigjarige oorlog kreeg de stad het zwaar te verduren. De oorlog ging gepaard met verschillende verwoestingen en vele inwoners ontvluchtten de stad. De stad herstelde traag tijdens de 17de eeuw.

Tijdens de 18de eeuw kende de stad een heropleving en een bevolkingsexpansie. Dit was onder andere het gevolg van een verbetering van het wegennetwerk. Niet enkel de verbinding met andere steden werd bevorderd, maar ook binnen de stad gebeurden tijdens de tweede helft van de 18de eeuw wegen- en infrastructuurwerken. Ook werden verschillende bouw- en herstellingswerken gestart. Er ontstonden ook plannen om een nieuw kerkhof op te richten aan de Stoktkapel. Naast de landbouw was de weefnijverheid nog steeds de belangrijkste economische activiteit. Onder Frans bewind verviel de oude indeling van Tielt-binnen en Tielt-buiten. Tijdens de 19de eeuw werd de lijnwaadproductie steeds belangrijker. Er werden verschillende arbeiderswoningen opgetrokken. De linnenblekerij werd afgebroken en op die locatie kwam een treinstation. Daarrond ontstond een nieuwe industrie met onder andere mechanische weverijen, schoenfabrieken, een ijzergieterij en constructiewerkplaatsen.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog zal de stad, eerder ongewild, een belangrijke rol gaan spelen als hoofdkwartier van het Duitse leger in België.²² Op 26 mei 1940 werd Tielt zwaar gebombardeerd door de Duitse Luftwaffe.

2.2.3 Cartografische bronnen

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Ferraris (1771-1778)

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van Joseph de

²² Hasquin 1980/1981 + Stad Tielt 2020

Ferraris, een generaal bij de Oostenrijkse artillerie en veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied.²³

Op de Ferrariskaart (Plan 11) is te zien dat het plangebied in het noordoosten en het westen kleinschalige bebouwing heeft. Voor de rest is het plangebied bezet door akker- en weidelanden waarbij de percelen van elkaar gescheiden zijn door hagen. In het noorden loopt de voorloper van de huidige Putterijstraat en in het westen de voorloper van de Wakkensesteenweg.

Vandermaelen (1846-1854)

Een volgende bron zijn de Vandermaelenkaarten (Plan 12), die gemaakt zijn door Philippe Vandermaelen. Zijn gedetailleerde (schaal 1:20.000) *Carte topographique de la Belgique* is tussen 1846 en 1854 gemaakt en bestaat uit 250 folio's.²⁴

Op de Vandermaelenkaart wordt dezelfde bebouwingssituatie weergegeven als op de Ferrariskaart. Het is echter wel duidelijk dat het terrein gelegen is op een helling. De percelering is hier niet getoond.

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Een andere 19^e-eeuwse kadasterkaart is de Atlas der Buurtwegen (Plan 13). Deze atlas werd opgemaakt in opdracht van de wetgever en had als doel om ondubbelzinnig aan te duiden welke kleine wegen een openbaar karakter hadden. Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.²⁵

Ook hier is er weer kleinschalige bebouwing te zien aan beide straatzijden. De percelering is op de Atlas der Buurtwegen wel weer te zien. Daarop zijn er heel wat meer percelen aangeduid dan op de huidige GRB (zie Plan 2). Twee daarvan, het oostelijke en zuidwestelijke, komen nog overeen met het huidige; de rest is samengevoegd en verlegd geweest tot de huidige percelen.

Popp (1842-1879)

De Poppkaarten (Plan 14) zijn het levenswerk van Philippe-Christian Popp (1805-1879). Van 1842 tot aan zijn dood in 1879 werkte hij aan zijn atlas. Ongeveer alle gemeenten van de toenmalige provincies Brabant, Henegouwen, Luik, Oost- en West-Vlaanderen had hij getekend en gedrukt.²⁶

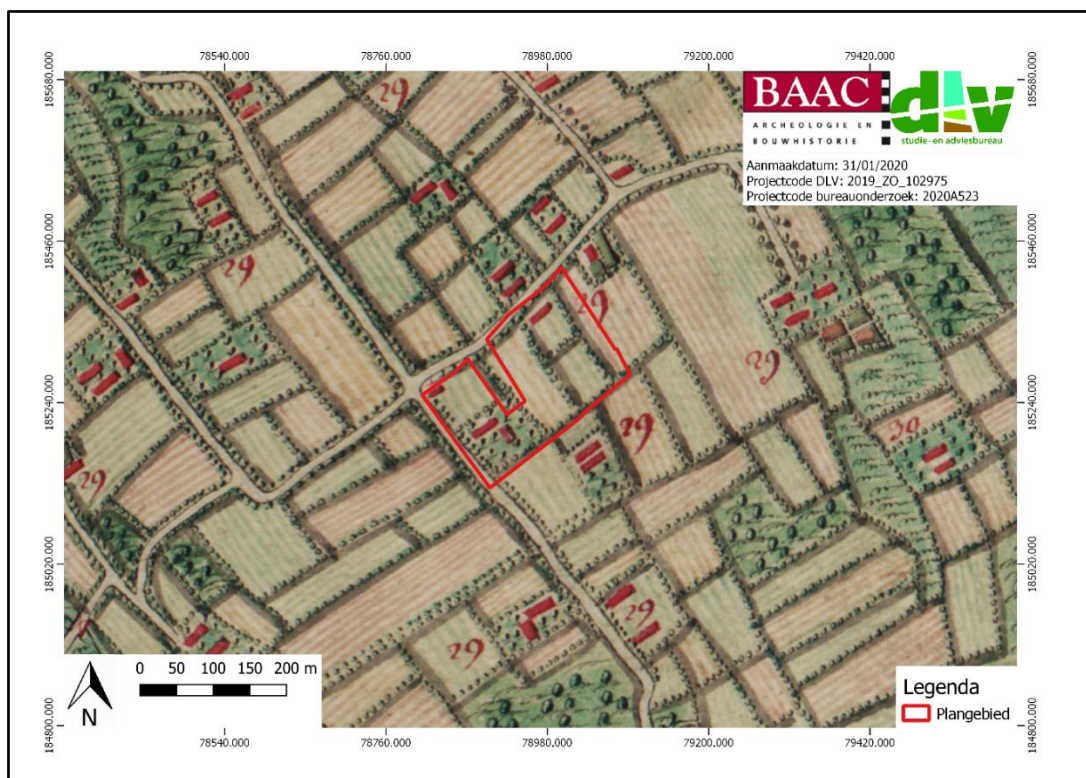
Op de Poppkaart is er geen bebouwing te zien binnen de grenzen van het plangebied. Het is mogelijk dat de bebouwing gesloopt werd sinds de optekening van de vorige kaarten, of dat ze simpelweg niet belangrijk genoeg was om op te tekenen. Hetzelfde kan gezegd worden over de percelen als bij de Atlas der Buurtwegen.

²³ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2018

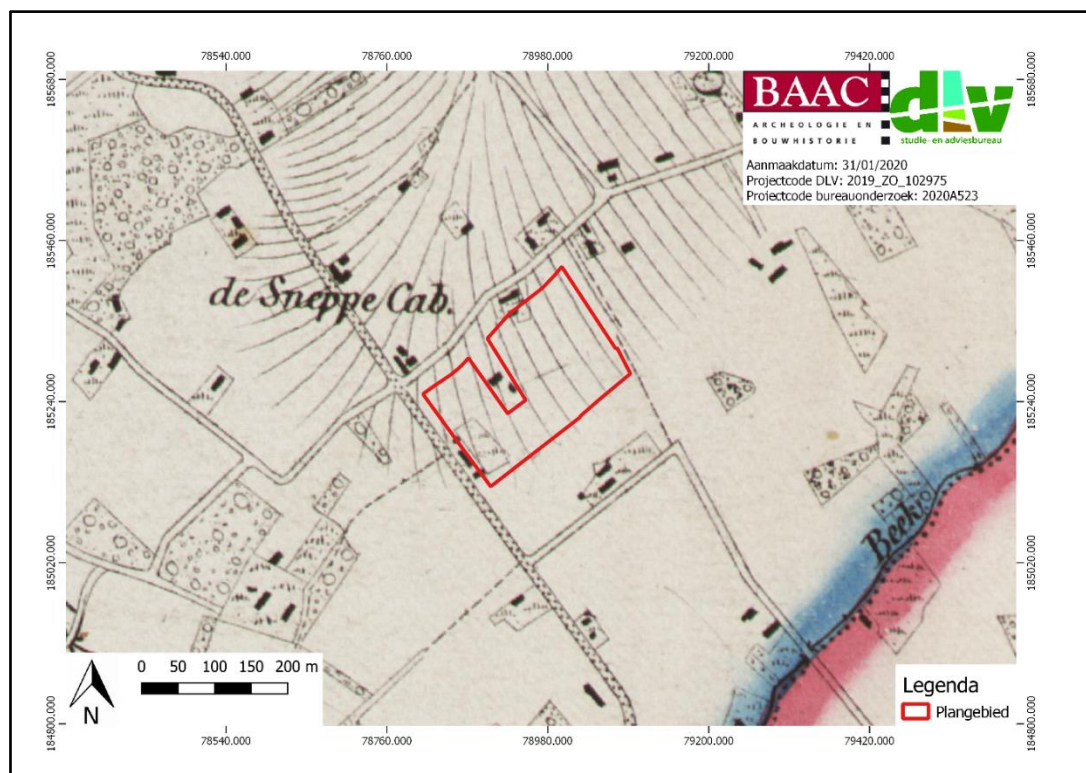
²⁴ GEOPUNT 2020e

²⁵ GEOPUNT 2020d

²⁶ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020



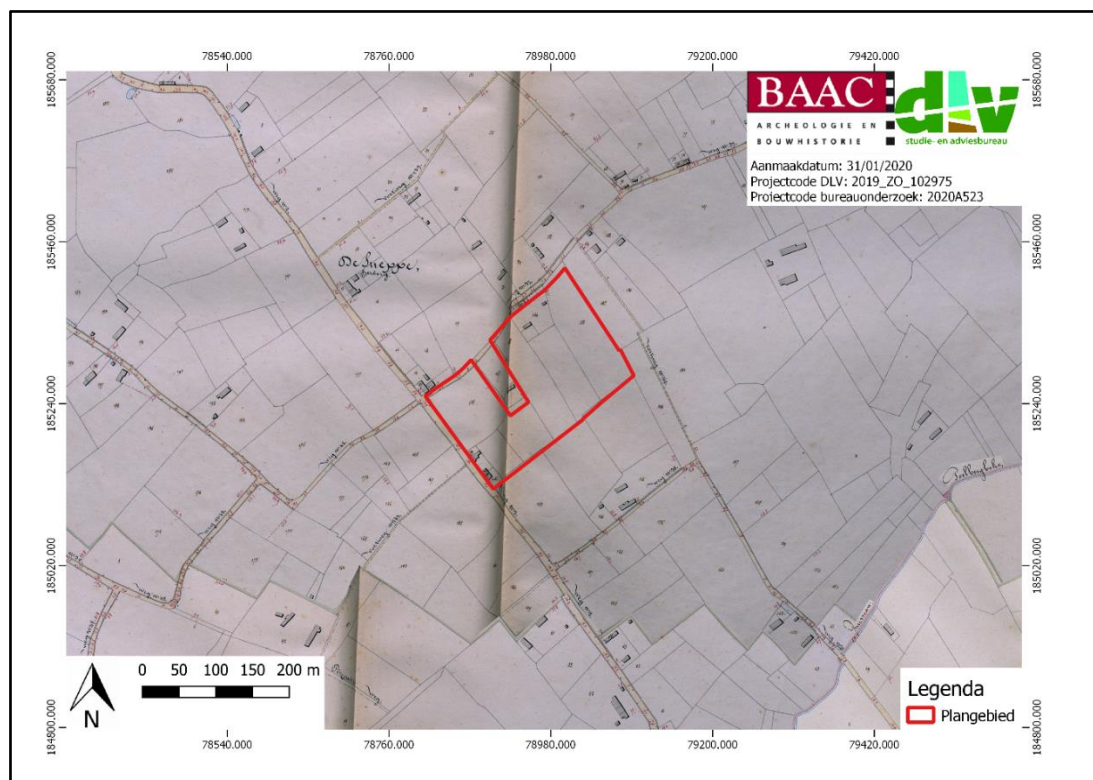
Plan 11: Plangebied op de Ferrariskaart²⁷ (1:11.520; digitaal; 31.01.2020)



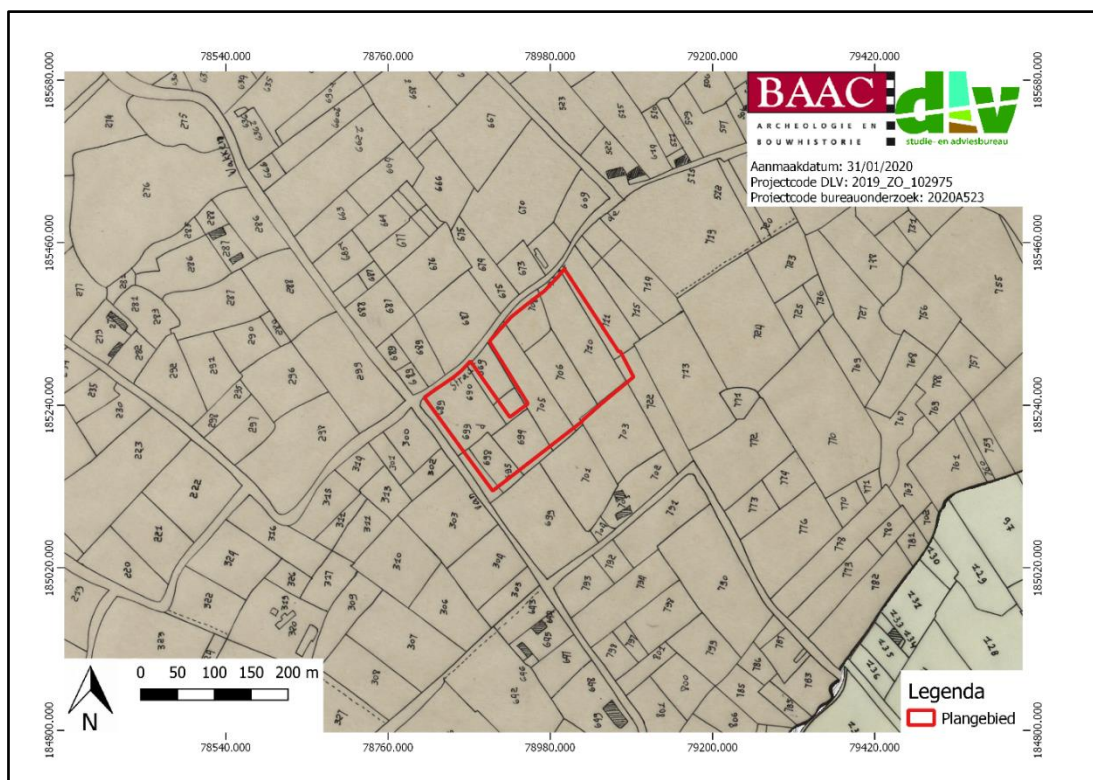
Plan 12: Plangebied op de Vandermaelenkaart²⁸ (1:20.000; digitaal; 31.01.2020)

²⁷ GEOPUNT 2020a

²⁸ GEOPUNT 2020e



Plan 13: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen²⁹ (1:2.500; digitaal; 31.01.2020)



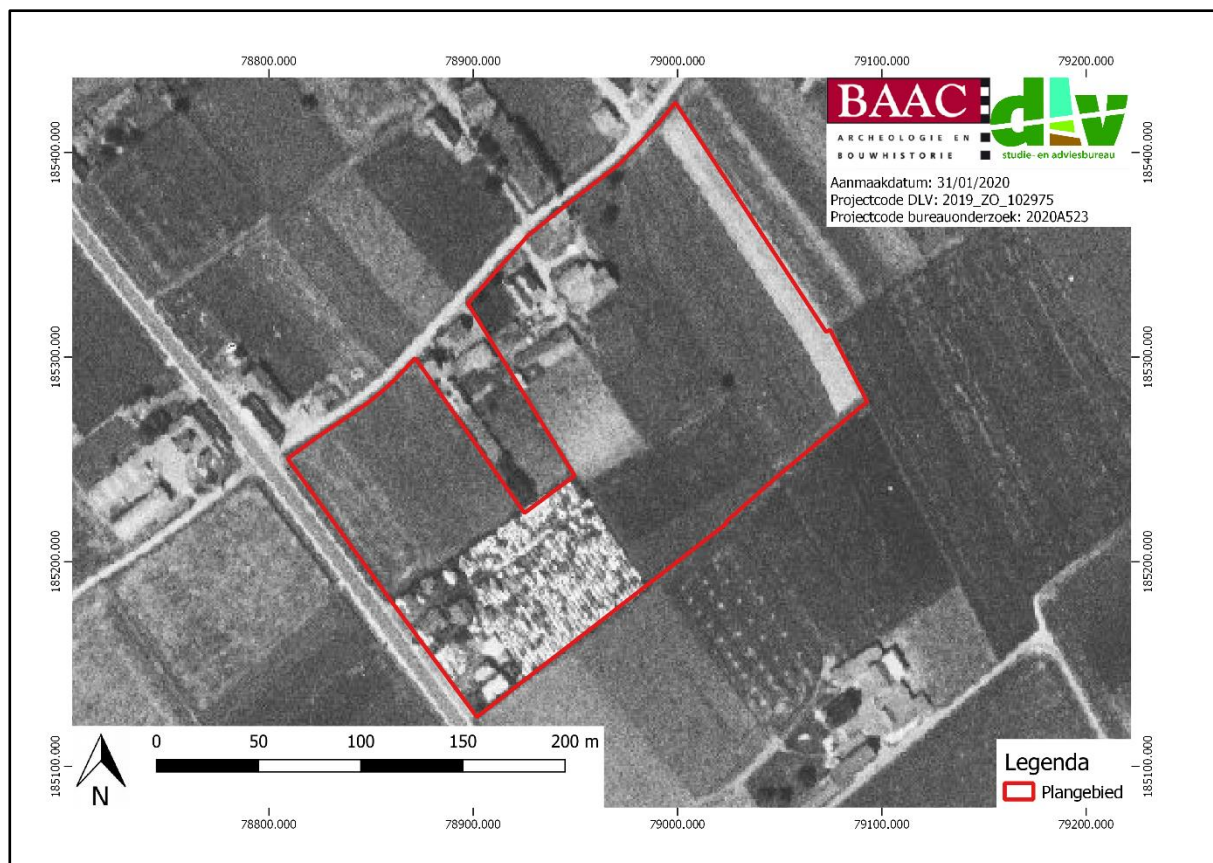
Plan 14: Plangebied op de Poppkaart³⁰ (onbekend; digitaal; 31.01.2020)

²⁹ GEOPUNT 2020d

³⁰ GEOPUNT 2020b

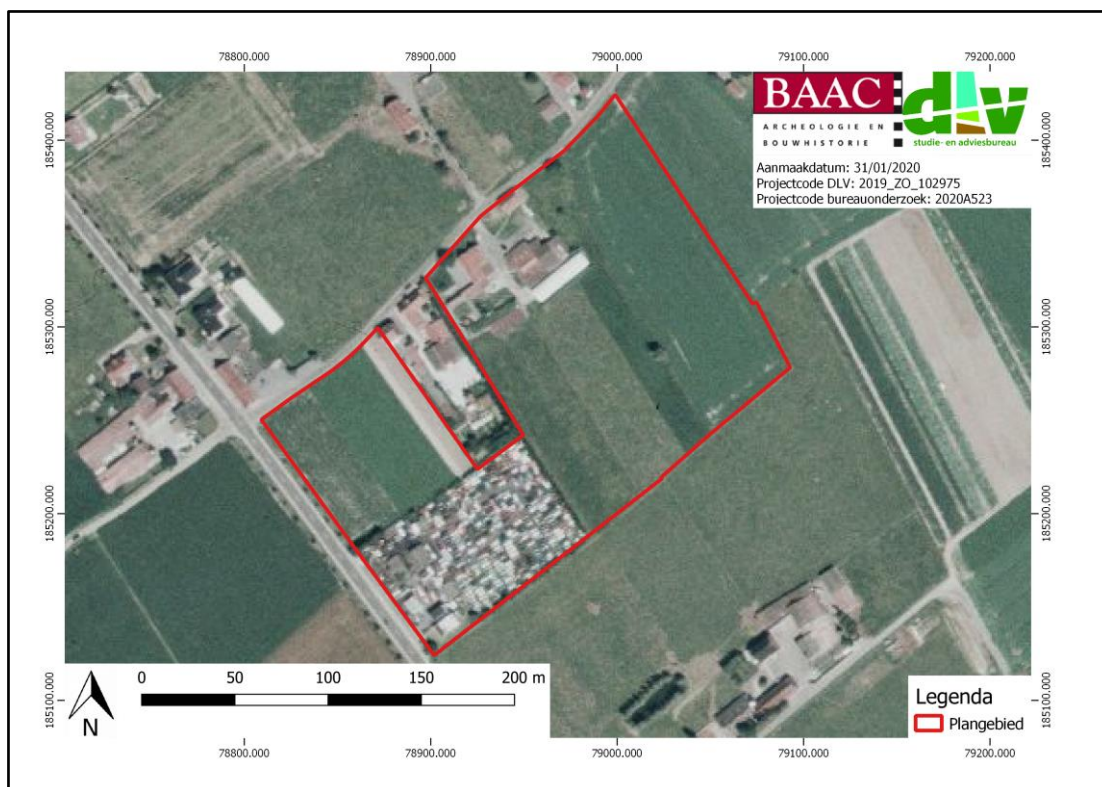
2.2.4 Orthofotografische bronnen

Luchtfoto's van 1971, 1979-1990, 2008-2011 en 2019 laten de moderne situatie en verloop ervan doorheen de laatste halve eeuw zien. Daarop is te zien dat de bebouwing aan de straatzijde in het noordoosten reeds aanwezig is op de luchtfoto van 1971. In het zuidwesten is er een grote opslagplaats of dergelijk te zien. De rest is open gebied, in gebruik als landbouwgrond. Vanaf het begin van de 21ste eeuw komen de eerste loodsen, die uiteindelijk zullen uitgebreid worden tot op de huidige situatie.

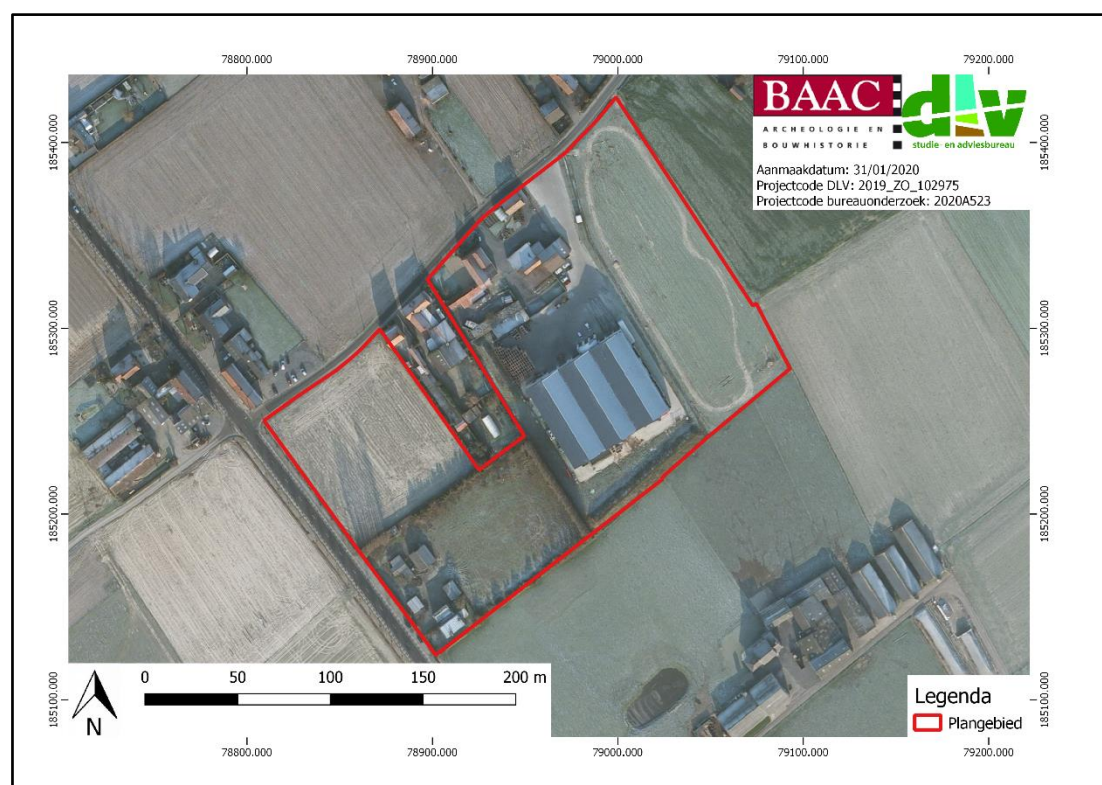


Plan 15: Plangebied op luchtfoto 1971 (digitaal; 1:1; 31.01.2020)³¹

³¹ GEOPUNT 2020f



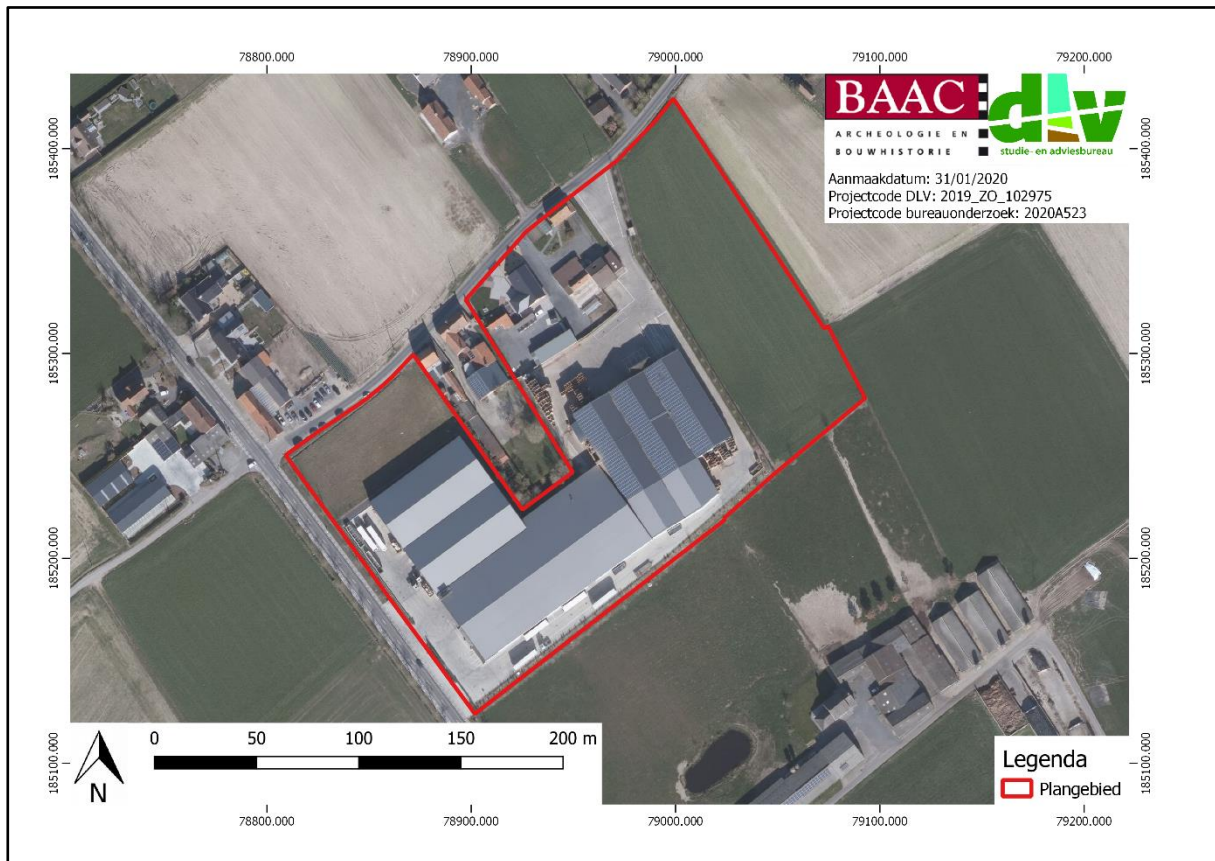
Plan 16: Plangebied op luchtfoto 1979-1990 (digitaal; 1:1; 31.01.2020)³²



Plan 17: Plangebied op luchtfoto 2008-2011 (digitaal; 1:1; 31.01.2020)³³

³² GEOPUNT 2020g

³³ GEOPUNT 2020h



Plan 18: Plangebied op luchtfoto 2019 (digitaal; 1:1; 31.01.2020)³⁴

³⁴ GEOPUNT 2020i

2.2.5 Archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied.

Voor het plangebied zelf zijn geen archeologische waarden gekend.³⁵ Rondom het plangebied, in een straal van 1km, werden geen CAI-meldingen noch goedgekeurde (archeologie)nota's waargenomen. Buiten deze radius is er ook amper iets te vinden.

In de 2 km radius zijn er al wat meer te vinden, in totaal zes. Het gaat hierbij om twee laat middeleeuwse sites met walgracht (72825 + 214744) te zien op cartografische bronnen, munten uit de middeleeuwen, nieuwe en nieuwste tijd (220482) gevonden tijdens een metaaldetectie, en lithisch materiaal uit de steentijden aangetroffen tijdens een veldprospectie in 2004 (70005 + 70122)³⁶. Deze zijn dus allen aangetroffen aan de hand van onderzoek zonder ingreep in de bodem.

Er zijn ook een aantal goedgekeurde (archeologie)nota's terug te vinden in deze 1 tot 2km radius.

- Voor werken op een terrein aan de Marialopsesteenweg heeft Acke & Bracke bvba in 2017 een goedgekeurde archeologienota ingediend.³⁷ De werken hadden hierbij amper impact op onverstoordde ondergrond, waardoor kenniswinst quasi nihil zou zijn. Bijgevolg werd geen verder archeologisch onderzoek aangeraden.
- De Logi & Hoorne bvba bracht in 2018 een goedgekeurde archeologienota aan voor een terrein aan de Gentstraat in Oostrozebeke.³⁸ Voor het terrein werd op basis van het bureauonderzoek een ongekennde archeologische waarde opgesteld voor alle grote periodes. De impact was groot genoeg, evenals de kenniswinst, waardoor vervolgonderzoek in de vorm van landschappelijk booronderzoek werd aangeraden. Daarna volgen eventueel nog archeologische boringen en/of proefsleuven. Dit vervolgonderzoek heeft op heden nog niet plaatsgevonden.
- Door VU hbs archeologie werden in 2018 en 2019 twee archeologienota's opgemaakt voor de herinrichting van het riool langs de N305 ten zuiden van het plangebied.³⁹ De twee gaan over dezelfde werken en hebben hetzelfde besluit, waardoor volgende bemerkingen voor de twee samen genomen worden. Doordat het een lang tracé was, werd het opgesplitst in verschillende zones. Er werd een archeologische verwachting opgesteld voor sporen uit de periode vanaf het neolithicum tot de nieuwste tijd. Een aantal zones werden als te verstoord aangeduid; twee zones werden weerhouden voor vervolgonderzoek aan de hand van landschappelijk booronderzoek. Dit onderzoek heeft op heden nog niet plaatsgevonden. Daarnaast dient ook gezegd te worden dat de twee zones weerhouden voor vervolgonderzoek ook te ver van het plangebied liggen om enige correcte correlatie op te kunnen maken inzake archeologische verwachting.

Concluderend kan gezegd worden dat de omgeving van het plangebied archeologisch weinig onderzocht is. Het ontbreken van archeologische meldingen in de directe omgeving van het plangebied

³⁵ CAI 2020

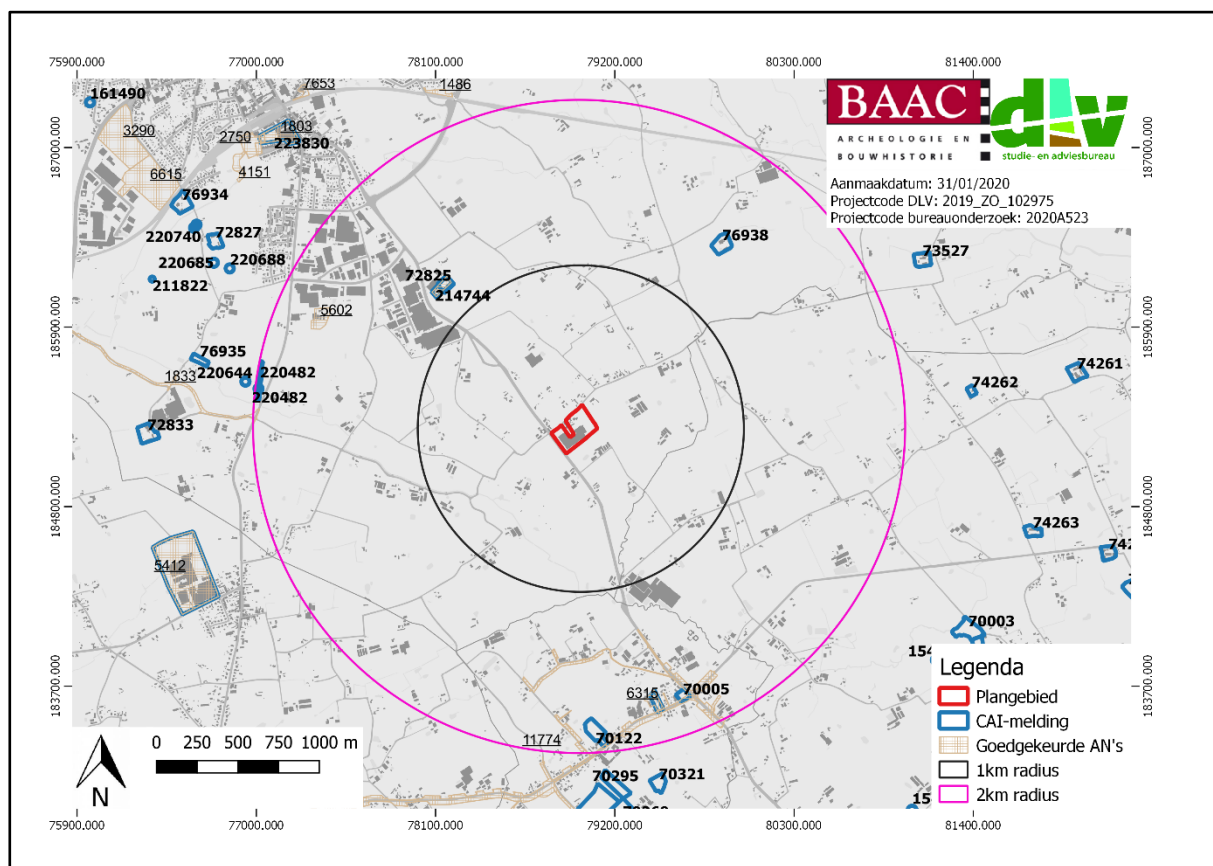
³⁶ Jehs D. en G. Noens 2005: Interimrapport van de veldprospecties 2004/2005 in Oostrozebeke (W.-VI.). Lithisch materiaal, in: Notae Praehistoricae 25, p. 197-201.

³⁷ Zie online link: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/5602>.

³⁸ Zie online link: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/6315>.

³⁹ Zie online link: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/8329> + <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/11774>.

kan aanleiding geven tot de these dat de archeologische werkelijkheid van de omgeving niet volledig wordt weerspiegeld.



Plan 19: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart⁴⁰, met aanduiding van (archeologie)nota's (1:1; digitaal; 31.01.2020)

⁴⁰ CAI 2020

2.3 Besluit

2.3.1 Beantwoorden onderzoeksvragen

- Wat is de graad van gaafheid van het natuurlijk gevormde bodemprofiel van het projectgebied?

Er zijn geen gegevens beschikbaar over de gaafheid van het bodemprofiel. De recente bebouwing zal alvast voor verstoring gezorgd hebben tot op ongekende diepte. Op het deel van het plangebied dat niet bebouwd werd, kon geen moderne verstoring vastgesteld worden.

- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Op basis van het bureauonderzoek werden onvoldoende gegevens verzameld om de aan- of afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?

Binnen de contouren van het plangebied is via cartografisch onderzoek tussen de Ferrariskaart en de Atlas der Buurtwegen kleinschalige bebouwing aanwezig aan voorlopers van de aangrenzende Putterijstraat en Wakkensesteenweg. Deze is niet te zien op de Poppkaarten, wat kan aangeven dat deze ofwel gesloopt werd, ofwel niet belangrijk genoeg waren om op te tekenen.

Voor het plangebied zelf zijn geen archeologische waarden gekend. Rondom het plangebied, in een straal van 1km, werden geen CAI-meldingen noch goedgekeurde (archeologie)nota's waargenomen. Buiten deze radius is er ook amper iets te vinden. Het ontbreken van archeologische meldingen in de directe omgeving van het plangebied kan aanleiding geven tot de these dat de archeologische werkelijkheid van de omgeving niet volledig wordt weerspiegeld.

Toch moet er vermeld worden dat de omgeving van het plangebied een relatief gunstige ligging heeft, nabij water en op de zuidelijke aanzet van de Poelberg. Dit is een alvast een gegeven dat de mens reeds vanaf de vroegste tijden opzoekt als goede gronden.

- Indien er geen archeologisch potentieel van het terrein is, kan de bureaustudie hier een verklaring voor geven?

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het plangebied wel degelijk een archeologisch potentieel bevat.

- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van de bodemlagen?

Er heeft geen bodemkundig noch archeologisch onderzoek plaatsgevonden op het plangebied of op aanpalende of nabijgelegen percelen waaruit informatie kan verstrekt worden over de dikte en de opbouw van de bodemlagen binnen het plangebied.

De bodem staat op de bodemkaart van Vlaanderen grotendeels gekarteerd als matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Er is geen sprake van podzoleenheden. In het westen zouden er antropogeen verstoorte gronden aanwezig zijn. De quartaire ondergrond bestaat uit een dunne laag hellingsafzettingen. Onder dit pakket komen er afzettingen van de Formatie van Tielt voor, meer bepaald het Lid van Egem. Dit bestaat uit glauconiet- en glimmerhoudend grijsgroen zeer fijn zand, met kleilagen en zandsteenbanken.

- Wat is de impact van de geplande werken op deze archeologische waarden?

De opdrachtgever plant op het terrein de uitbreiding van het bestaande landbouwbedrijf. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. Deze geplande werken hebben samen een oppervlakte van 8.403,76 m². De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

De zone waarop de nieuwbouw komt zal eerst genivelleerd worden tot op een hoogte van 24,15 m + TAW. Hiervoor wordt er op sommige delen opgehoogd, op andere dan weer afgegraven. Dit met een maximale ophoging van 1,65 m en een maximale afgraving van 1,20 m. Er zal geen ophoging plaatsvinden ter hoogte van de nieuw aan te leggen grasdallen in het noorden, die ongeveer 15 cm in de grond zullen reiken.

Daarna komt er een nieuwe aardappelloods met een oppervlakte van 5.524,97 m², met overdekte laadkades (250,03 m²) en nieuwe luifel (652,15 m²). De nieuwbouw zal steunen op 65 betonnen poerfunderingen tot op voldoende draagkrachtige, vorstvrije ondergrond. Er wordt op heden uitgegaan van 80 cm diepte, maar een latere studie zal de definitieve diepte moeten uitwijzen. Centraal doorheen de loods komt een hemelwaterkelder te liggen met een diepte van ca. 3 m onder nieuw maaiveld. Aan de noordzijde, bij de laadkade, wordt er maximaal 1,5 m in de grond gegaan. Deze twee ondergrondse structuren zullen steunen op volle platen.

Daarbij komt bijhorende nieuwe betonverharding (521,12 m² + 221,97 m²) waarvan het hemelwater op een natuurlijke wijze langs de verharding in eigen bodem kan infiltreren, nieuwe waterdoorlatende steenslagverharding (402 m²) en waterdoorlatende grasdallen (831,52 m²).

Bijgevolg kan er een grote impact aangetoond worden op de plaats van de geplande werken, behalve op de plaats van de nieuwe grasdallen die slechts 15 cm in de bodem zullen reiken.

2.3.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van het bureauonderzoek kunnen volgende bemerkingen getrokken worden:

- Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Voor de oudere perioden (metaaltijden-Romeinse periode) is er niets voorhanden wat betreft historische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. Ook voor de steentijden zijn geen relevante bronnen aanwezig.
- Op basis van het uitgevoerde cartografische onderzoek, gecombineerd met een studie van de beschikbare orthofoto's kan gesteld worden dat er reeds bebouwing aanwezig was op de Ferrariskaart tot de Atlas der Buurtwegen. Het gaat om kleinschalige bebouwing aan voorlopers van de aangrenzende Putterijstraat en Wakkensesteenweg. Deze is niet te zien op de Poppkaarten, wat kan aangeven dat deze ofwel gesloopt werd, ofwel niet belangrijk genoeg om op te tekenen.
- In de omgeving van het plangebied, in een straal van ca. 1km, komen geen CAI-meldingen voor. Ook goedgekeurde (archeologie)nota's zijn niet aanwezig in de directe omgeving van het plangebied. Het klein aantal archeologische meldingen in de directe omgeving van het plangebied kunnen aanleiding geven tot de these dat de archeologische werkelijkheid van de omgeving niet volledig wordt weerspiegeld.

- Toch kan gezegd worden dat het plangebied een gunstige landschappelijke ligging heeft die aantrekkelijk kon zijn in het verleden voor menselijke activiteiten of bewoning. Het is gelegen op de zuidelijke aanzet van de helling van de Poelberg en er zijn heel wat waterlopen in de omgeving te vinden. Deze landschappelijke ligging kan voor alle grote periodes heel interessant geweest zijn voor activiteit en bewoning. Dit wordt gesteund door de aanwezigheid van historische bebouwing in het zuidwesten van het plangebied zoals te zien op verschillende cartografische bronnen. Sporen die te maken hebben met deze bebouwing en landbouwgebruik kunnen bijgevolg te vinden zijn.
- Het bodembestand van het projectgebied is gedeeltelijk, maar in ongekende mate verstoord door de moderne bebouwing. Op de plaats van de geplande werken kon er op basis van het bureauonderzoek echter geen moderne verstoringen aangetoond worden.

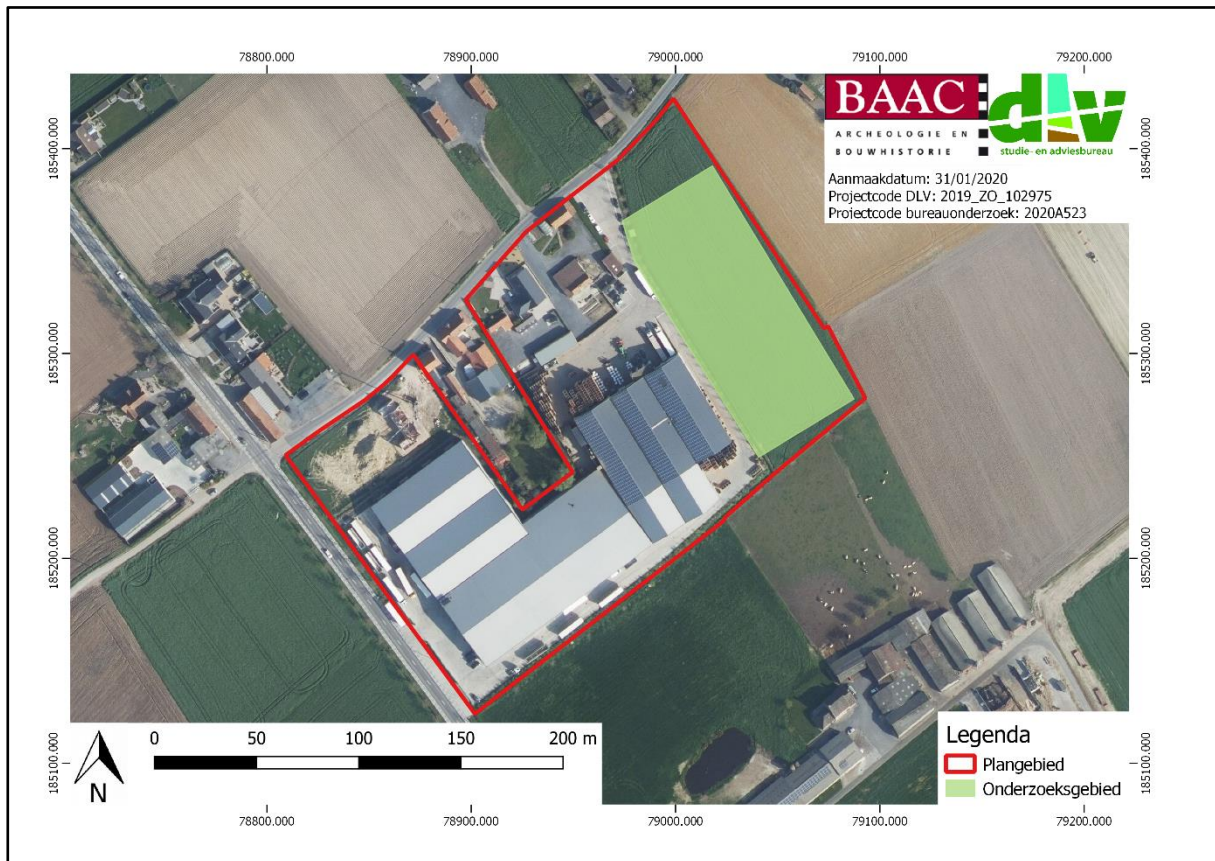
Voortgaand op deze bemerkingen wordt een matige archeologische verwachting voor het plangebied opgesteld voor alle periodes.

2.3.3 Potentieel op kennisvermeerdering

Na afronding van het bureauonderzoek stelt BAAC Vlaanderen bvba / DLV vast dat verder vooronderzoek noodzakelijk is. Er werd namelijk onvoldoende informatie gegenereerd tijdens deze fase van het vooronderzoek om een mogelijke aan- of afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven en dus een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van verdere maatregelen. Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat de kans op het aantreffen van sporen en vondsten uit het verleden reëel is. Verder onderzoek kan dan ook kennis toevoegen over het gebruik van het landschap en de menselijke aanwezigheid. Gelet op het ontbreken van goed onderzochte, grootschalige archeologische onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied, is de kans groot dat de afwezigheid van archeologische waarden eerder een weerspiegeling van de stand van het onderzoek is dan van de archeologische realiteit. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er een hoog potentieel op kennisvermeerdering bij verder archeologisch onderzoek aanwezig is.

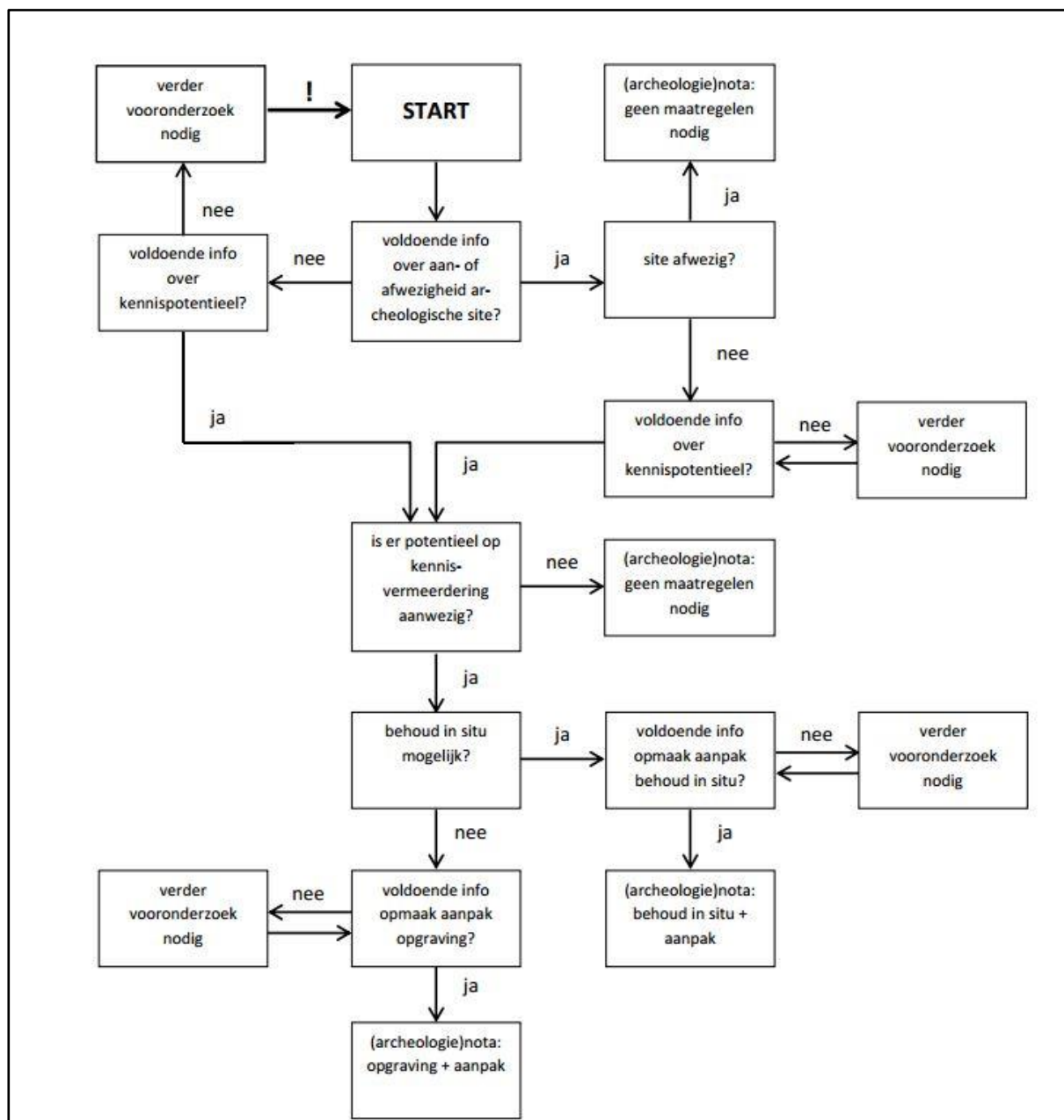
2.3.4 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Er kan op basis van de beschikbare gegevens van het bestudeerde kaartmateriaal en de historische en archeologische gegevens uit de directe en ruimere omgeving van het plangebied niet met zekerheid gezegd worden wat de aard en bewaringstoestand van de eventueel aanwezige waarden binnen de contouren van het plangebied zullen zijn. Verder archeologisch vooronderzoek op de plaats van de geplande ingrepen (Plan 20) is noodzakelijk om het potentieel op kennisvermeerdering te onderzoeken. De kenniswinst die hiermee gepaard kan gaan, zou een aanzienlijke meerwaarde zijn voor alle archeologische periodes. De methode van verder vooronderzoek wordt uitgebreid beschreven in het programma van maatregelen van deze archeologienota.



Plan 20: Aanduiding onderzoeksgebied op luchtfoto 2019 (digitaal; 1:1; 31.01.2020)⁴¹

⁴¹ GEOPUNT 2020i



Figuur 4: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek⁴²

⁴² AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017, fig.3.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor een terrein gelegen in Tielt aan de Putterijstraat 7 heeft DLV / BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek opgemaakt. Het terrein is gelegen in agrarisch gebied en is omgeven door weilanden en akkerlanden. De opdrachtgever wil de bestaande inrichting uitbreiden met een extra aardappelloods en bijhorende verharding. Hiervoor wordt deze zone eerst genivelleerd en grotendeels opgehoogd tot 24,15 m + TAW. Een klein deel van de geplande werken zullen daarbij ook dieper gaan deze ophoging. De impact van deze werken is zeer groot te noemen: niet alleen in oppervlakte, maar ook in diepte zullen ze de ondergrond en het mogelijk aanwezig archeologisch erfgoed schaden.

Het plangebied ligt landschappelijk gezien in een eerder interessant gebied. Het is gelegen op de zuidelijke aanzet van de helling van de Poelberg en er zijn heel wat waterlopen in de omgeving te vinden. Deze landschappelijke ligging kan voor alle grote periodes heel interessant geweest zijn voor activiteit en bewoning. Dit wordt gesteund door de aanwezigheid van historische bebouwing in het zuidwesten van het plangebied zoals te zien op verschillende cartografische bronnen. Sporen die te maken hebben met deze bebouwing en landbouwgebruik kunnen bijgevolg te vinden zijn. Gelet op het ontbreken van goed onderzochte, grootschalige archeologische onderzoeken in de directe omgeving van het plangebied, is de kans groot dat de afwezigheid van archeologische waarden eerder een weerspiegeling van de stand van het onderzoek is dan van de archeologische realiteit. Hieruit kan geconcludeerd worden dat een hoog potentieel op kennisvermeerdering bij verder archeologisch vooronderzoek aanwezig is. Verder onderzoek kan dan ook kennis toevoegen over het gebruik van het landschap en de menselijke aanwezigheid. Er werd dan ook beslist verder vooronderzoek met ingreep in de bodem te adviseren.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Funderings- en kelderplan van de nieuwbouw aardappelloods	8
Figuur 2: Doorsnede van de nieuwbouw aardappelloods	8
Figuur 3: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:200.000 betreffende het plangebied	16
Figuur 4: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek.....	33

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 31.01.2020)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 31.01.2020)	3
Plan 3: Bestaande situatie op orthofoto(digitaal; 1:1; 31.01.2020)	5
Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto(digitaal; 1:1; 31.01.2020)	7
Plan 5: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM), met aanduiding van de waterwegen (1:1; digitaal; 31.01.2020)	13
Plan 6: Plangebied en hoogteprofielen op het DHM (1:1; digitaal; 31.01.2020)	14
Plan 7: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (1:50.000; digitaal; 31.01.2020)	15
Plan 8: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:200.000 (1:200.000; digitaal; 31.01.2020).....	16
Plan 9: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (1:50.000, digitaal; 31.01.2020)	17
Plan 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (1:1; digitaal; 31.01.2020)	18
Plan 11: Plangebied op de Ferrariskaart (1:11.520; digitaal; 31.01.2020)	22
Plan 12: Plangebied op de Vandermaelenkaart (1:20.000; digitaal; 31.01.2020)	22
Plan 13: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (1:2.500; digitaal; 31.01.2020).....	23
Plan 14: Plangebied op de Poppkaart (onbekend; digitaal; 31.01.2020).....	23
Plan 15: Plangebied op luchtfoto 1971 (digitaal; 1:1; 31.01.2020)	24
Plan 16: Plangebied op luchtfoto 1979-1990 (digitaal; 1:1; 31.01.2020)	25
Plan 17: Plangebied op luchtfoto 2008-2011 (digitaal; 1:1; 31.01.2020)	25
Plan 18: Plangebied op luchtfoto 2019 (digitaal; 1:1; 31.01.2020)	26
Plan 19: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart, met aanduiding van (archeologie)nota's (1:1; digitaal; 31.01.2020)	28
Plan 20: Aanduiding onderzoeksgebied op luchtfoto 2019 (digitaal; 1:1; 31.01.2020)	32

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2017. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.
- AGIV, 2020a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2020b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2020c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2020d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- BEYAERT, M. et al., 2006. *België in kaart. De evolutie van het landschap in drie eeuwen cartografie*, Brussel: Uitgeverij Lannoo.
- CAI, 2020. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.
- CARTESIUS, 2020. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.
- DOV VLAANDEREN, 2020a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Neogeen/paleogeen (Tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2020b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- GEOPUNT, 2020. GEOPUNT VLAANDEREN.
- GEOPUNT, 2020a. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020b. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020c. GEOPUNT VLAANDEREN: Villaretkaart (1745-1748). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020d. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845).
- GEOPUNT, 2020e. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854).
- GEOPUNT, 2020f. GEOPUNT VLAANDEREN: Luchtfoto 1971. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020g. GEOPUNT VLAANDEREN: Luchtfoto 1979-1990. Available at: <http://www.geopunt.be>.

GEOPUNT, 2020h. GEOPUNT VLAANDEREN: Luchtfoto 2008-2011. Available at:
<http://www.geopunt.be>.

GEOPUNT, 2020i. GEOPUNT VLAANDEREN: Luchtfoto 2018. Available at: <http://www.geopunt.be>.

IOE, 2020. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroenderfgoed.be>.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2018. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.

DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000. Kaartblad Tielt, Leuven*.